

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ἅριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΗ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Ἐτησίᾳ δραχμαὶ 100. Ἐξάμηνος
δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ : Αἰγύπτου γρόσια διατμ. 50.—
Αμερικῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ὧλων ἐν γένει
τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἐξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ. 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΜΠΛΗΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συν-
δρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουμένης μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος

Ἐν Ἀθήναις 9 Μαρτίου 1929

Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 14

Ἡ κυρά-Μαριῶ ἔτρεχε μπροστά... (Σελ. 157, στ. α').

ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ ΤΟΥ ΑΜΠΕΛΑ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΒΑΣΙΛΙΑΣ

Μὲ στίχα τοῦ κ. ΑΝΤ. ΒΩΓΓΗ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος —

Ἡ κυρά-Μαριῶ ἔτρεχε μπροστά. Ἐκεῖ ποῦ ἔτρεχε, βλέπει ἕνα τσοπάνη μὲ πενήντα πρόβατα.

— Βρὲ κακομοίρη, τοῦ λέει, βλέπεις ἐκείνους ποῦ ἔρχονται; Ὅταν περάσουν ἀπ' ἐδῶ, νὰ τοὺς φωνάξεις: «Τ' ἀφέντη μου τ' ἀμπελᾶ τὰ πρόβατα, τ' ἀφέντη μου τ' ἀμπελᾶ τὰ πρόβατα!» Εἶδε-μὴ θὰ σὲ σκοτώσουν.

Περνοῦν σὲ λίγη ὥρα ἡ νύφη κι' ὁ γαμπρὸς κι' ὁ βασιλιάς μὲ τὴ δωδεκάδα τοῦ βάζει ὁ τσοπάνης τίς φωνές:

— Τ' ἀφέντη μας τ' ἀμπελᾶ τὰ πρόβατα, τ' ἀφέντη μας τ' ἀμπελᾶ τὰ πρόβατα!

— Μωρὲ καὶ πρόβατα ἀκόμη ἔχει, λέει ὁ βασιλιάς.

Ἡ ἀλεπού ἔτρεχε πάντα μπροστά. Βρίσκει καὶ βόσκανε μιὰ στάνη βώδια.

— Τοὺς βλέπετε ἐκείνους ποῦ ἔρχονται; λέει στοὺς τσοπάνηδες. Ὅταν περάσουν ἀπ' ἐδῶ, νὰ τοὺς φωνάξετε: «Τ' ἀφέντη μας τ' ἀμπελᾶ τὰ βώδια, τ' ἀφέντη μας τ' ἀμπελᾶ τὰ βώδια», εἰδ' ἄλλως θὰ σᾶς κάνουνε κομμάτια.

Περάσανε σὲ λίγο ἡ νύφη κι' ὁ γαμπρὸς κι' ὁ βασιλιάς μὲ τὴ συνοδεία τοῦ ἀρχίζουν οἱ τσοπάνηδες τίς φωνές:

— Τ' ἀφέντη μας τ' ἀμπελᾶ τὰ βώδια, τ' ἀφέντη μας τ' ἀμπελᾶ τὰ βώδια!

Ὁ βασιλιάς πιά θάμαξε.
— Ὡς καὶ βώδια ἀκόμη ἔχει! λέει.
Τραβάει μπροστὰ ἡ κυρά-Μαριῶ, βρίσκει ἕνα πύργο. Ἐκεῖ καθόνταν σαράντα ληστὲς ποῦ εἶχαν βιώς ἀμέτρητο. Εἶ-

χαν κι' ἕνα καζάνι ποῦ ἔβραζαν τὸ φαί τους τόσο μεγάλο, ποῦ ἔπρεπε κι' οἱ σαράντα νὰ τὸ πιάσουν γιὰ νὰ τὸ κατεβάσουν. Τρέχει ἡ κυρά-Μαριῶ καὶ τοὺς λέει:

— Βρὲ κακομοῖροι, τοὺς βλέπετε ἐκείνους, ποῦ ἔρχονται; Εἶναι ὁ βασιλιάς μὲ τὴ δωδεκάδα του, κι' ἔρχεται γιὰ νὰ σᾶς πιάσῃ καὶ νὰ σᾶς σκοτώσῃ. Μονάχα κατεβάστε τὸ καζάνι ἀπ' τὴ φωτιά μὴ σᾶς κολλήσῃ τὸ φαί, καὶ τρέξτε νὰ κρυφτήτε στὸ πηγάδι, γιὰτ' εἴσατε χαμένοι.

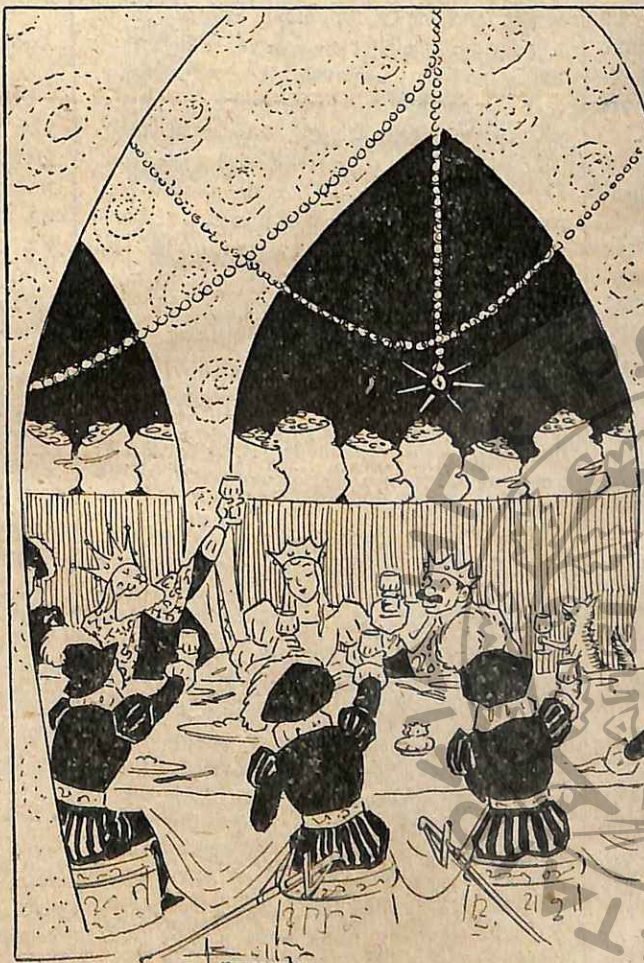
Κατεβάζουν οἱ ληστὲς τὸ καζάνι ἀπ' τὴ φωτιά καὶ τρέχουν στὴν αὐλὴ καὶ κρύβονται σ' ἕνα ξεροπήγαδο.

Ἡ ἀλεπού, ὡς ποῦ νᾶρθῃ ὁ βασιλιάς, πιάνει καὶ στρώνει τὸ τραπέζι, μὲ τὰ χρυσὰ πιάτα καὶ τὰ χρυσὰ μαχαιροπήρουνα ποῦ εἶχαν κλεμμένα οἱ ληστὲς, ἀδειάζει καὶ τὸ καζάνι, ὅπου ἔβραζαν λογιῶν-λογίων κυνήγια, λάφια, πέρδικες, λαγοί, καὶ τὰ ἐτοιμάζει ὅλα.

Σὰν ἔφτασαν σὲ λίγο ἡ νύφη κι' ὁ γαμπρὸς κι' ὁ βασιλιάς μὲ τὴ δωδεκάδα του, ἡ ἀλεπού βρίσκει τὴν πόρτα τοῦ πύργου γιὰ νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ. Πέρασε τὸ μαντήλι ἀπ' τὸ λαιμὸ τοῦ γαμπροῦ καὶ τῆς νύφης καὶ τοὺς ἔμπασε μέσα.

— Καλῶς ὤρισάτε, τοὺς λέει, στοῦ ἀφέντη μου τοῦ ἀμπελᾶ τὸ σπῆτι.

Νὰ κοιτάξῃ γύρω του ὁ βασιλιάς καὶ νὰ μὴν πιστεῦῃ τὰ μάτια του. Τί κάμαρες γεμάτες ὡς τὸ ταβάνι μὲ φλουριά, τί κάμα-

«Κάτσανε, φάγανε, ἤπιανε...» (Σελ. 158, στ. α').

ρες γεμάτες λιρες, τί διαμαντικό, τί χρυσαιφικό! Χαρά πιά ή βασιλοπούλα, πού έπεσε σέ τόσα πλούτη.

Κάτσανε, φάγανε, ήπιανε, και στο τέλος σηκώθηκε ο βασιλιάς με τη δωδεκάδα του για να φύγουν.

— Σταθήτε, τούς λέει ή άλεπού. Προτού να φύγετε, πρέπει να ρίξετε από μια πέτρα σ' εκείνο το πηγάδι, κάτω στην αυλή, γιατί εμείς έτσι το έχουμε συνήθεια.

Πάνουν όλοι πέτρες και τις ρίχνουν στο πηγάδι που σχεδόν το γέμισαν. Πάνε οι ληστές, ούτε ρουθούνι τους δεν έμεινε.

Σάν έφυγε ο βασιλιάς κι' ή δωδεκάδα του, λέει ή κυρά-Μαριώ του άμπελα:

— Εγώ εκείνο που σου είπα τόκανα. Κάτσε σ' εδώ, με τη γυναίκα σου και με τα πλούτη σου, κι' εγώ θα πάω στη δουλειά μου.

Κι' έφυγε ή κυρά-Μαριώ, κι' ο άμπελας έμεινε με τη γυναίκα του, τη βασιλοπούλα, στον πύργο των ληστών, κι' έζησαν αυτοί καλά κι' εμείς άκόμη καλύτερα.

(Από άνέκδοτη λαογραφική συλλογή)

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ!..

Ήταν ή μέρα ή πολυπόθητη, ή δεινερμένη, που ξημέρωσε κείνο το πρωί. Πριν άκόμη ανοίξω τα μάτια μου, ή χαρά, μια τρελή χαρά, μια άτέλειωτη ευτυχία, είχαν πλημμυρίσει την παιδική καρδιά μου.

— Παιδιά, φώναξα στα κοιμισμένα άδελφάκια, ξυπνάτε! φεύγουμε! Σήμερα φεύγουμε!

Μικρές χαρούμενες φωνές άπάντησαν, και ταδελφάκια βρέθηκαν στο πόδι. Ποτέ το πρωινό ξύπνημα δε στάθηκε τόσο γρήγορο και τόσο χαρωπό. Μά δεν ήταν και μικρό πράγμα! Να δειρευθής σ' δόλοκληρη την παιδική ζωή σου τέτοια ευτυχία, να πλάσης τέτοιο γλυκύτατο όνειρο, κι' άξαφνα ή ευτυχία αυτή και τόνειρο να γίνονται αλήθεια! Στάληθαι, φεύγαμε για την πατρίδα.

Η πατρίδα! Πάντα, απ' όταν θυμόμουν τη ζωή, ή μαγική αυτή λέξη είχε άντηχήσει στην ψυχή μου, σάν την πιό γλυκεία ύπόσχεση.

— Αύριο, σ'α θα πάμε στην πατρίδα...

— Μά πότε, μαμμά, πότε πιά;

Κι' ή παιδική φαντασία ή πλούσια, ή διψασμένη, δούλευε, δούλευε.

Η πατρίδα! Ένας άτέλειωτος κήπος όλοπράσιнос, γεμάτος λουλούδια, πλημμυρισμένος απ' όλες τις όμορφιές.

Λουλούδια, μυριόχρωμα, που θα φύτρωναν για να τα κόβω με τα δυο χέρια, με τις χούφτες, να μαζεύω άγκαλιές ό-

λόκληρες και να στολίζω τα μαλλιά

μου. Και θατρεχα μέσ' στα λειβάδια, θανέβαινα στις ραχούλες και στα δέντρα, ελεύθερη σάν τα πουλάκια και σάν τον άέρα. Και κάτω ή θάλασσα, τριγυρισμένη απ' τη ξανθή άμμουδιά, — κι' αυτή δική μου, για τα παιχνίδια μου.

Ήταν αλήθεια πως θα φεύγαμε πιά, δε χωρούσε φόβος. Από το σπίτι πέρα έφτανε ως ταυτιά μου πρωτάκουστος θόρυβος που με μεθούσε. Πατήματα βαριά, φωνές άγνωστες, σφυριά, χτυπήματα. Πώς θαθελα, χωμένη, κρυμμένη σε μια γωνίτσα, να παραστέχω στο ξεσήκωμα του σπιτιού. Μά τέτοια χάρη δε θα μπορούσε να γίνη. Θα περνούσαμε τη μέρα όλα τα παιδιά στην Άννίκα, τη μικρή μου αγαπημένη φίλη, και τλπόγεμα θα μάς έπαιρναν. Στις πέντε θα ήταν το ξεκίνημα το μεγάλο, το αληθινό.

Καλά ήταν κι' έτσι. Θα περνούσα τις τελευταίες ώρες με την Άννίκα, άφου μαζί είχαμε περάσει κι' δλόκληρη τη μικρή ζωή μας. Κι' ύστερα, ήθελα ν' άφήσω να ξεχειλίσει σε κάποιον ή πλημμυρισμένη από χαρά καρδούλα μου. Πόσα είχα να πω! Πόσα σχέδια στριφογυρίζαν μέσ' στο κεφάλάκι μου, με όρμη πού μ' έκανε να πονώ. Πόσα έφτιαχνα παιχνίδια, καινούρια και παράξενα. Έπρεπε όλα να τα πω της Άννίκας, για να ξελαφρώσω από το βάρος της χαράς που με πλάκωνε, και για να τα ζήσω έτσι, λέγοντάς τα, προτύτερα.

Κι' έτσι έγινε. Για πρώτη φορά ξεχάσαμε τις κούκλες μας και, πλάι-πλάι, μιλούσαμε σάν τούς μεγάλους. Έλεγα, έλεγα άκούραστα. Όλα τα όνειρά μου περνούσαν μπροστά στα μάτια μας ζωντανεμένα, όμορφα σάν παραμύθι. Έδλεπα κιόλας στη μέση του κήπου, στημένη την τραμπάλλα μου, το παιχνίδι που είχα πιότερο ποθήσει. Στη μιά άκρη άνεθασμένη εγώ, σφιχτά πιασμένη, πότε κατέβαινα κάτω μ' όρμη, και πότε πετιόμουν ψηλά σάν άέρα, μεθυσμένη από χαρά. Η Άννίκα μ' άκουε με κάτι σάν παράπονο στο γλυκό της προσωπάκι.

Δέν είχαμε ποτέ χωρίσει, ως την ήμέρα εκείνη, κι' όλα, παιχνίδια, μικρές χαρές και μικρές λύπες, όλα ήταν μοιρασμένα, όλα ήταν όμοια. Τώρα, εγώ θαφευγα για την καινούρια ζωή, που θα-

ταν πιά μοναχά δική μου. Με κοίταζε, και μέσ' στα μάτια της διάβαζα καθαρά σ'α μια έκπληξη γεμάτη πίκρα. «Κι' εγώ μόνη μου τώρα, χωρίς έσένα;» μου έλεγαν. Δέν ζήλευε, μά ή όρμη της τρελής χαράς μου, που ούτε ή σκέψη του χωρισμού δέν τη θάλωνε, την τρώμαζε και την έκανε να πονή. Μά εγώ δέν άκουα τίποτε, κι' άκούραστα έλεγα, έλεγα:

Ένα σπιτάκι μέσα σάν κήπο, που θα τόχτιζα μόνη για τις κούκλες μου.

Ώ, βέβαια, θα τόχτιζα μόνη, με ξύλα και με πέτρες: εκεί κάτω στην πατρίδα όλα είναι εύκολα! Κι' ύστερα θα τι χρωμάτιζα με άλοιφή χρυσή, όπως είδα μια φορά να βερνικώνουν κορνίζες. Και το σπιτάκι θαστραφτε σάν ήλιο δλόχρυσο σάν παλάτι αληθινό. Κι' άλλα, κι' άλλα πολλά!

Μπορεί ποτέ ή ευτυχία, στην αλήθεια, να γίνη τόσο μεγάλη και τόσο όμορφα, όσο την όνειρεύεται μια καρδούλα παιδιού, γεμάτη πόθο και γεμάτη πίστη;

Έτσι πέρασε ή μέρα. Κοντά να φύγουμε, ή Άννίκα μου έφερε τρεις μεγάλες κούκλες.

— Θα ήθελα να σου χαρίσω μια, μου είπε, για να με θυμάσαι. Διάλεξε. Μοναχά αυτή, — κι' έδειξε την πιό μεγάλη, την πιό πλούσια ντυμένη, — που την έδωσε ο θεός στη γιορτή μου. Φοβάμαι μη λυπηθής, αν τη χαρίσω. Αυτή, κι' έδειξε τη δεύτερη, είναι ή πιό μεγάλη μου κόρη και προσέχει τις άλλες: ύστερα έχει και τόνονμά σου και θα σε θυμάμαι. Άν θέλεις, διάλεξε αυτή, τη Νέλλη μου.

Μου έδειξε την τρίτη. Ήταν μεγάλη, με όμορφα μάτια που άνοιγόκλειναν, με της έλειπαν όλα τα μαλλιά. Άντι για κranίο, είχε μια πελώρια τρύπα στο κεφάλι.

— Δέν πειράζει, είπα, θα της κολήσω άλλα στην πατρίδα.

... Κι' ή ώρα του χωρισμού είχε φτάσει. Πρώτη φορά έννοιωσα κάτι πικρό νανακατεύεται στη χαρά μου, σάν κατακάθι ποτηριού. Φιληθήκαμε ώρα πολλή. Κλάψαμε, κλάψαμε. Η Άννίκα έκλαιγε πιό δυνατά, μά κι' εγώ είχα ξεχάσει και την πατρίδα, και τη τραμπάλλα, και τλόχρυσο σπιτάκι. Φιλιθήκαμε πάλι, πιό ήσυχες τώρα.

— Πρόσεχε, μου είπε σιγά ή Άννίκα την τελευταία στιγμή, πρόσεχε τη Νέλλη. Είναι αδύνατη και να την άγαπας πολύ.

Τό ύποσέθηκα θερμά και χωριστήκαμε. Στο δρόμο έσφιγγα στην άγκαλιά μου τη νέα μου κόρη, μά έννοιωθα ντροπή για το τρυπημένο της κεφάλι. Έτσι δίχως άλλο θα νούθουν οι μητέρες για τα κακοφτιασμένα και τάσχημα παιδιά τους.

Φτάσαμε στο σπίτι. Περίεργο! Τιποτε απ' έξω δέν έδειχνε το πανηγύρι που βασίλευε μέσα. Κι' ή σκάλα ήσυχη. Άνέβηκα όσο πιό γρήγορα μπορούσα, κι' όρμησα μέσα για να πιστέψω άκόμη μια φορά πως το σπίτι δέν ήταν το παντοτεινό μας σπίτι, και πως ή καινούργια ζωή μου είχε κιόλας αρχίσει.

Ώ, ναι! Δέν ήταν πιά το σπίτι μας. Οι κάμαρες στη σειρά, πελώριες, άδειανές, με τούς τοίχους γεμάτους καρφιά, όλες όμοιες, τόσο όμοιες που

έδυσκολεύονταν κανείς να ξεχωρίσει πιά ήταν ή καθεμία. Όσοσο άρχισαμε να τρέχουμε από τη μια στην άλλη, μαντεύοντας πιά τα όνόματά τους. Τί νόστιμο παιχνίδι! Και πως άντηχούσε ή φωνή παράξενα μέσα στις άδειανές κάμαρες, και τα βήματα τί δυνατά θόρυβο που έκαναν τώρα. Όλα είχαν αλλάξει μέσα-κεϊ. Ποτέ, ποτέ δε θα ξανάδλεπα πιά το σπίτι μας σάν πρώτα. Και πάλι, το πικρό κατακάθι άρχισε νανακατεύεται στη χαρά μου.

Ποτέ πιά! Η ψυχή του παιδιού μάντευε κάτι απ' το άπέραντο, απ' το παντοτεινό κι' άνεπανόρθωτο, από το παγωμένο που κλείνουν οι δυο μικρούλες λέξεις. Ποτέ πιά! Δε θα ξανάδλεπα ποτέ πιά το σπίτι μας ντυμένο, στολισμένο σάν πρώτα, κι' εγώ ποτέ, μά ποτέ δε θα ξαναγινόμουν ή ίδια που έζησε κεί...

Ξανάμπαινα στις κάμαρες, σιγά-σιγά, να τις κοιτάζω μ' αλλοιότικα τώρα μάτια. Ήθελα να πω άντίο και στην παραμικρή γωνίτσα. Τριγύρισα σ' όλες τις άκρες, με το κεφάλι σκυφτό, με την καρδούλα φουσκωμένη, σ'α σ'εγα θλιβερό προσκύνημα. Κι' ύστερ' άνέβηκα κι' άπάνω στο δώμα. Ήθελα να ξαναϊδω και την όμορφη ταράτσα, που από κάτω οι άνθρωποι φαινόταν τόσοι δά μικροί, να ξαναϊδω και τις άποθήκες...

(Τό τέλος στο έρχόμενο)

ΙΟΥΛΙΑ ΜΑΚΡΗ

ΞΑΝΘΟ ΠΑΙΔΙ

Ξανθό παιδί, γλυκά χλωμό, μάτια τα γιασεμιά πουλούσε βιολέττες και μοσχοβολούσε, προχτές, σάν έρημο σταθμό.

Στα μάτια μου έφεξε ή ψυχή το πρόσωπό σου να χαιδέσει, που μου ήλαιοσε σ'α μια σκέψη ξάστερη και παρθενική!

Στο μέτωπό σου στρογγυλά, ή ίσια σου έπέφταν σ'α κροτάφους, που θα έπαιδευαν τούς ζωγράφους, άταχτα, άριά, ριχά μαλλιά...

Κεφαλάκι άγουρο παιδιού, γύρος συρμένος στην έντέλεια, μάτια—σ'α στόματα: δυο γέλια και διπλό κάλεσμα χαδιού.

Κι' όσο έστεκα να το θωρώ, πήρε ή ψυχή να συνεδέσει τα όσα είχε άφήσει κι' είχαν πέσει σωρό, σπασμένα από καιρό...

Τρυφερό, άνέμελο παιδί, μιάν οίκουμένη μέσα μου είδες, που έσφάλλαν μ' έφτα σφραγίδες και μ' άκατάλυτο κλειδί.

Και μ' έκαμες να θαρρετώ κιόλα πως απ' το ύγρό μου μάτι τών παιδικών δακρύων τάλáτι τάσφουγγιστο, ήθελε γευτώ.

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΞ

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΤΟΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑΣ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

ΙΔ'.

Τα τρία χωριατόπουλα πέρασαν από το μπερντέ, αλλά δέν τολμούσαν να προχωρήσουν στο Θηριοτροφείο.

— Έμπρός! τούς είπε ο Τοτός: μη φοβάστε και δε θα σ'α φ'ανε τα θεοριά. Τάχουμε περιορισμένα.

— Μά πού είναι; ρώτησε ο Φώκος. Δέν βλέπουμε κανένα...

— Θα τα ιδήτε όταν άρχίση ή παράσταση. Καθήστε για την ώρα εδώ και περιμένετε. Μόνο μ'ην κουνήθιτε από τη θέση σας, γιατί... δέν ξέρετε τί γίνεται!

Κι' άφου τοποθέτησε τα παιδιά σ' ένα μπάγκο, ξαναβγήκε, για να ιδή αν έρχονται κι' άλλα.

Έκείνα κοίταζαν δλόγυρα με περιέργεια και με προσδοκία. Άλλά δέν έβλεπαν τίποτα σπουδαίο. Στο μέρος εκείνο του κήπου, που το χώριζε ο μπερντές από τη μια μεριά, ο μαντρότοιχος από τις δυο άλλες, κι' ο σταύλος με την άποθήκη στο βάθος, δέν είχε παρά λίγα δέντρα, λίγα λουλούδια κι' ένα πλάτωμα στη μέση με δυο-τρεις μπάγκους και πέντ' έξη καρέκλες.

Άλυσίδες από χρωματιστά χαρτιά ήταν κρεμασμένες, για στολισμό, από δέντρο σε δέντρο. Κάπου, σ' ένα στύλο, ήταν κρεμωμένο κι' ένα τροπαίο, — ένα έθινόσημο από καρτόνι, στολισμένο δλόγυρα με σημαιούλες όλων τών έθνών. Τέλος, από ένα δέντρο ήταν κρεμασμένο κι' ένα πελώριο χαρτίνο, πολύχρωμο φανάρι. Άλλά ούτε θεοιά φαινόταν πουθενά, ούτε ζωο, ούτε κλουβί.

Άπέξω άκουγόταν το κουνούνι του Χρονάκη. Γαύγιζε κάπου-κάπου, με τα κουνουνίσματα, κι' ο δεμένος Άράνης. Άλλά ούτε μούγγισμα, ούτε βρηχηθμός, ούτε ούρλιασμα, ούτε γούλλισμα.

— Ήθελα νάξερσά που είναι τα θεοριά, έλεγε ο Κίτσος.

— Στο σταύλο θα τάχουν, άποκρινόταν ή Πελαγίτσα.

— Και θα τα βγάλουν για να τα ιδούμε;

— Έτσι φαίνεται.

— Όστε δέν τάχουν σε σιδερένια κλουβιά;... Κι' αν χυμήξουν και μάς φ'ανε;

— Μά θα τούς δείξουμε τα μπιλλιέτα μας. Πώς δε μάς έφραγε κι' ο σκύλος της Όκεανίας;

— Άχ! εγώ φοβάμαι! έκαμε ξαφνα ο Κίτσος.

— Τι; τα θεοριά;

— Όχι, φοβάμαι μη δέν έχουν τίποτα και κλαίω τη δραχμή μου.

— Σώπα, καίμενε! Πώς μπορεί; Δε διάβασες έκείνο το χαρτί με τα μα-

βιά γραμματα; Έχουν απ' όλα.

— Και σπουδαίο πυροτέχνασμα;

— Έννοείται. Κι' ίσως είναι κείνο-κεϊ!

Κι' ο Ξυπνος Φώκος έδειξε, για «πυροτέχνασμα», το χάριτο φανάρι.
 Όσοσο ή ώρα έγινε πεντέμισι, άλλος μουστρεής δεν εφάνηκε κι' ο Το-
 τός κι' η Συντροφία αποφάσισαν ναρχίσουν την παράσταση.
 — Μα με τρεις θεατές μόνο; . . μουρμούριζε ο Γεωργάκης.
 — Δεν πειράζει, απαντούσε ο Τότος. "Αν ευχαριστηθούν αυτοί, θα μάς
 κάμουν ρεκλάμα κι' αύριο που είναι γιορτή, ο κήπος θα γεμίσει.
 (Ακολουθεί)

Η ΚΥΡΑ - ΜΑΡΘΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
 (Έθνικόν Άριστέιον Γραμμάτων και Τεχνών)

ΕΝΑ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
 με σκίτσα της δ. ΛΙΛΑΣ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

— Συνέχεια από το προηγούμενο —

3. Ο σιδηρόδρομος

Στοχάζομαι τώρα πώς αν δεν ήταν
 κι' ο Φάνης κοντά μου, άσχημα θα τα
 κατάφερνα σά φύλακας, από τη χαζο-
 μάρα μου. Μα είχα άδικο, αφού κάθε
 τί σχεδόν γύρο μου τδβλεπα για πρώτη
 φορά; Κι' αυτή τη θάλασσα άκόμη.
 Γιατί ποτέ, απ' το μεσόγειο χωριό μας,
 δεν είχα πάει σε παραθαλάσσιο μέρος,
 και μόνο δυο-τρεις φορές, απ' την κορ-
 φή κάποιου βουνού ή κάποιου λόφου,
 είχα ιδεί μακριά σαν ένα μεγάλο, πο-
 λυ μεγάλο ποτάμι, ή σά μιάν άπέραντη
 λίμνη, ή σαν έναν ύγρό, γαλάζιο, στρω-
 τό κάμπο, άπλωμένο ως τα ούρανοθέ-
 μελα, που μούλεγαν πώς ήταν θάλασσα.

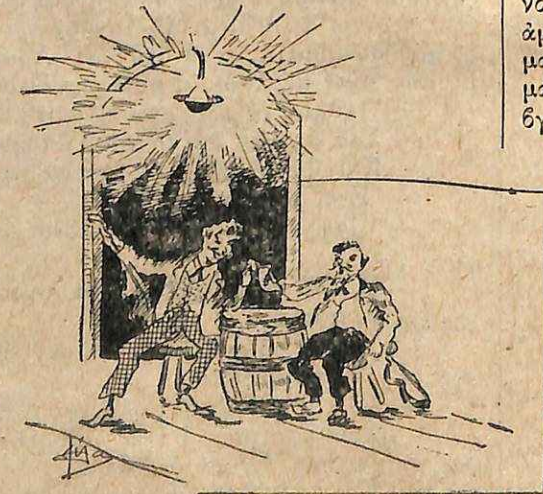
Και τώρα βρισκόμουν σε μιά παρα-
 λία, κι' έβλεπα αυτή την άγνωστη, την
 όνειρευτή θάλασσα από τόσο κοντά, κι'
 αισθανόμουν την ξεχωριστή εκείνη γλυ-
 κειά μυρωδιά της! . . Τό ίδιο κι' από
 τα πλεούμενα, δεν ήξερα παρά τις πιο
 μικρές βάρκες ή τις σχεδιές, που μετα-
 χειρίζομαστε κάποτε στα ποτάμια μας
 και στις λίμνες. Και τώρα να βλέπω
 κει-μπροστά μου μεγάλες μαούνες, καϊ-
 κια, καράδια κι' ένα ωραίο βαπόρι να
 σκίζει με τον ήλικά του τα ήσυχα νερά
 του κόλπου, και ναφίνη πίσω του ένα
 σύννεφο από μαύρο καπνό κι' έν' άσπρο
 αόλακι από άφρους! Είχ' άδικο να
 χαζεύω;

Αλλά και τα θεάματα της στεριάς
 δεν ήταν για μένα λιγότερο πρωτόφαν-
 τα κι' έλκυστικά. Βρισκόμουν στο σι-
 δηροδρομικό σταθμό μιάς πόλης κι' έ-
 βλεπα γύρο μου όλη εκείνη τη ζωηρή
 κίνηση που γίνεται συνήθως στους σταθ-
 μούς, όταν πλησιάζει μάλιστα ή ώρα
 του τραίνου, κι' όλα εκείνα τα περίερ-
 γα πράγματα που υπάρχουν εκεί-πέρα :
 Φορτηγά βαγόνια με κάρβουνο που πε-
 ριμένουν, άτμομηχανές μονάχες τους,
 θεόρατα καζάνια με νερό, άντλίες, ψη-
 λοι και κοντοί στύλοι με διάφορα σινιά-
 λα και μηχανήματα, σωροί από ταξιδι-
 διώτικες άποσκευές, καροτσάκια, κάρ-
 ρα κι' άμάξια, κάγγελα, ύπόστεγα, πλά-
 στιγγες και, χάμω, ο μαυρισμένος απ' την
 καρβουνόσκηνη δρόμος με τις σιδε-

ρένιες εκείνες γραμμές, διπλές, τριπλές,
 τετραπλές, ίσιες, γυριστές, σταυρωτές.

Οί γραμμές αυτές κίνησαν έξαρχής
 την προσοχή μου. Δεν μπορούσα να κα-
 ταλάβω τί ήταν και τί χρειάζονταν, για-
 τί από σιδηρόδρομο δεν είχα ιδέα. Α-
 πό τ' όνομα μόνο κι' από κάποιες ζω-
 γραφιές που είχα ιδεί, φανταζόμουν μιά
 σειρά άμάξια που τρέχουν άπάνω σε σι-
 δερνίο δρόμο. Στο σχολείο μπορεί να
 μάς είχαν πει πώς τ' άμάξια αυτά, τα
 βαγόνια, τρέχουν άπάνω σε σιδερένιες
 γραμμές, μα θα το είχα ξεχάσει. Και
 ρωτούσα το Φάνη : «τί είν' αυτά;» κι'
 ο Φάνης όπως μπορούσε μου εξήγησε :

— Αυτά που βλέπεις είναι . . ο σι-
 δερόδρομος. Νά, τέτοιες γραμμές στρώ-
 νουν παντού όπου θέλουν να πάη το
 τρέινο. Από δω, να πούμε, ίσαμε την
 Πάτρα, κι' απ' την Αθήνα ίσαμε δω.
 Οί ρόδες της άτμομηχανής και των βα-
 γονιών είναι βαθουλές. Έτσι μπαίνουν
 και τρέχουν άπάνω στις γραμμές που
 βλέπεις, κι' όλο το τρέινο άκολουθεί το
 δρόμο του, χωρίς να κάνη ούτε δεξιά,
 ούτε άριστερά. Καμμιά φορά όμως οι ρό-
 δες τυχαίνει να βγούν απ' τις γραμμές
 και τότε το τρέινο εκτροχιάζεται.
 Η εκτροχίαση είναι επικίνδυνη. Τα
 βαγόνια αναποδογυρίζονται και κάποτε
 πέφτουν σε γκρεμό, σε ποτάμι ή σε θά-
 λασσα. Μηχανή, βλέπεις, είναι αυτή

«Στην ταβέρνα του κύρ-Ήλίας...»

δεν είναι άλογο ή μουλάρι να το σταμα-
 τήσης. Μα τί να σου λέω; τώρα θα
 δής και θα καταλάβης καλύτερα.

Τί; έκαμα με τρόπο; θα γίνω
 καμμιά εκτροχίαση;

— Θεός φυλάξει! γέλασε ο Φάνης
 καλέ, το τρέινο θα ιδής που θάρη
 σε λίγο!.

Όσοσο ο Πανάγαρης είχε βγάλει τα
 εισιτήρια κι' οι υπάλληλοι του σταθμού
 είχαν ζυγίσει τα πράγματά μας, που
 κουβαλήθηκαν πιο κοντά στη γραμμή,
 για να φορτωθούν μαζί με τάλλα, όταν
 θάρχόταν το τρέινο. Περιμέναμε κάμ-
 ποσο άκόμη, τριγυρίζοντας στο ύπόστε-
 γο. Κι' άξαφνα άκούσαμε από μακριά
 ένα μεγάλο σφύριγμα, που σε λίγο το
 διαδέχτηκε άλλο, και σε λίγο, από κον-
 τά, ένα κουδούνισμα τρανταχτό.

— Έρχεται! . . Έρχεται! . .

Α, τί ζωνρά που θυμούμαι τον έρ-
 χισμό του πρώτου αυτού τραίνου, που
 είχε ξεκινήσει το ίδιο πρωτ' απ' τον
 Πειραιά, είχε σκίσει Στερεά και Πελο-
 πόνησο κι' έφτανε τώρα στο Αίγιο, να
 με πάρη και να με πάη στην Πάτρα!

Τά σφυρίγματα δυνάμωναν. Είχαμε
 παραταχτεί όλοι στο πεζοδρόμιο, κοντά
 στη γραμμή, και κοιτάζαμε πέρα, προς
 το μέρος που θα παρουσιαζόταν ή άτμο-
 μηχανή. Μου φαίνεται πώς έγω είχα
 τη μεγαλύτερη περιέργεια κι' άνυπομο-
 τησία απ' όλους. Η καρδιά μου χτυ-
 πούσε και κάθε τόσο, χωρίς να θέλω,
 έσφιγγα το μπράτσο του Φάνη.

Πρωτ' άκούστηκε έν' άλλόκοτο, μα-
 κρινό βουητό, που όλοένα πλησίαζε.
 Έπειτα, σιγά-σιγά, το βουητό αυτό έ-
 γινε δυνατό και ρυθμικό λαχάνισμα, άγ-
 κομαχητό ή ροχαλητό κάποιου γίγαντα.
 Μου φάνηκε πώς το πεζοδρόμιο έτρεμε
 κάτω απ' τα πόδια μου, σά να γινόταν
 σεισμός. Κι' ή καρδιά μου χτύπησε πιο
 δυνατά.

Ήταν δειλινό, σε λίγο θάναθαν τα
 φώτα. Κι' άξαφνα, σά μισοσκότεινα,
 απ' το μέρος όπου θα φαινόταν το τραί-
 νο; είδα μιά λευκή λάμψη ζωηρή. Κι'
 άμέσως σχεδόν μου παρουσιάστηκε ένα
 μαύρο θηρίο, με δυο πελώρια φωτεινά
 μάτια και μ' ένα πύρινο στόμα, που έ-
 βγαζε από παντού σπίθες και καπνούς!

Μα την αλήθεια, φοβήθηκα το θηρίο
 αυτό που πλησίαζε μουγκρίζοντας,
 σφυρίζοντας, καπνίζοντας και σπι-
 θοβολώντας!

Ήταν ή άτμομηχανή.

Τά σάστια, τάχασα. Κι' ωςπου
 να κάμω έτσι, είδα σταματισμένη
 μπροστά μου μιά μεγάλη σειρά από
 βαγόνια.

4. Το ταξίδι ως την Πάτρα

Δεν ξέρω κι' έγω πώς βρέθηκα
 σε λίγο μέσα σ' ένα απ' αυτά τα
 βαγόνια, καθισμένος σ' ένα ξύλινο
 πάγκο, δίπλα στο Φάνη κι' άντι-

κρύ στον Πανάγαρη και στη Νίνα. Θα
 μ' έσπρωξαν, φαίνεται, ή θα με σήκω-
 σαν στα χέρια.

Όταν συνηλθα λίγο, είδα και το Μαυ-
 ρόκο ξαπλωμένο κάτω από τον πάγκο,
 στα πόδια του αφεντικού του, και τη
 Δώρα στην άγκαλιά της Νίνας, και τα
 κλουδιά της Πυθίας και των άσπρων
 ποντικιών άπάνω σ' ένα ράφι, ανάμεσα
 σε βαλίτσες και σε καλάθια. Έστερα έ-
 μαθα πώς ο Πανάγαρης με μεγάλη δυ-
 σκολία κατάφερε να παίρνη στο βαγό-
 νι και τα «ζωντανά» του, — «δεν επιτρέ-
 πεται!» τούλεγαν οι σιδηροδρομικοί, —
 και πώς το βαγόνι που βρισκόμαστε ή-
 ταν τρίτη θέση, ή πιο φτωχή κι' ή
 πιο φτηνή απ' όλες. Είναι περιττό τώ-
 ρα να προσθέσω πώς ο θίασος του Πα-
 τάγαρη ταξίδευε πάντα με τρίτη θέση,
 γιατί άπλούστατα δεν υπήρχε
 και τέταρτη . . .

Άξαφνα θυμήθηκα τα πράγ-
 ματά μας και, σαν καλός νοι-
 κούρης, έπειδή δεν τδβλεπα
 κι' αυτά στο βαγόνι, ρώτησα
 το Φάνη τί έγιναν.

— Μη φοβάσαι, μου άποκρί-
 θηκε τδβαλαν στη σκευοφόρα.
 Και μου εξήγησε πώς κάθε
 τρέινο έχει κι' ένα-δυο βαγό-
 νια έπίτηδες για τις άποσκευές.
 Του Πανάγαρη του είχαν δώ-
 σει μιάν άπόδειξη, που τη φύ-
 λαγε στην τσέπη του καλή κι'
 άμα φτάναμε στην Πάτρα, θα
 την έδειχνε και θάπαιρνε τα
 πράγματά μας σωστά κι' όλό-
 σωστα.

Τό βαγόνι μας ήταν γεμάτο.
 Φτωχονοικοκυρίδες, εργατικοί,
 χωριάτες με φουστάνελλες, χω-
 ριότητες με κοντοβράκια, στρα-
 τιώτες, κι' ένας μόνο καλοντυ-
 μένος νέος, που μπορεί όμως να μην ή-
 ταν και πλούσιος και να μην είχε να
 πληρώσει πιο άκριθή θέση . . . Άλλοι
 μπήκαν μαζί μας από το Αίγιο, κι' άλ-
 λους τους βρήκαμε μέσα. Αυτοί είχαν
 μπει από άλλους σταθμούς, μακρινότε-
 ρους ή κοντινότερους: Από το Ευλόκα-
 στρο, από τη Συκιά, από το Κιάτο, ά-
 πό την Κόρινθο, απ' τα Μέγαρα ή απ'
 την Αθήνα. Το τρέινο σταματά σε πολλά
 μέρη και σε κάθε μέρος που σταματά,
 άλλοι βγαίνουν, άλλοι μπαίνουν, κι' άλ-
 λοι μένουν για να εξακολουθήσουν το
 ταξίδι.

Εκείνο τον καιρό, ο πελοποννησια-
 κός σιδηρόδρομος άρχισε από τον Πει-
 ραιά κι' έφτανε ως τον Πύργο της Ή-
 λείας. Κι' έκανε τη συγκοινωνία με δυο
 τρέινα την ήμέρα, που το ένα ξεκινού-
 σε το πρωτ' και τάλλο το μεσημέρι. Το
 πρωινό σταματούσε παντού. Τάλλο, το
 κατευθείαν (έξπρες), δεν σταμα-
 τούσε παρά μόνο στις πιο μεγάλες πό-

λεις. Αυτό το δεύτερο τρέινο είχαμε πά-
 ρει κι' έμεις.

Ανεβοκατέβαιναν άκόμη άνθρωποι,
 όταν ο οδηγός σάλπισε και το τρέινο
 ξεκίνησε. Από τα παράθυρα του βαγο-
 νιού μας κοιτάξα όλο έξω. Στην άρχή,
 σπίτια, δέντρα, στύλοι, φανάρια, έφευ-
 γαν σιγά όπως όταν πηγαίνει κανείς με
 τ' άμάξι. Σε λίγο όμως όλ' αυτά πήραν
 τέτοιο δρόμο, που δεν μπορούσα πια να
 τα ξεχωρίσω. Τα πιο κοντινά μάλιστα
 γίνονταν τόσο άγνώριστα, που δεν ήξε-
 ρα τί είναι: σπίτι ή μάντρα, δέντρο ή
 άχερένια καλάδια; Τί γρήγορα που έ-
 τρεχε το τρέινο! Μόνο τα πιο μακρινά
 άντικείμενα, αν κι' έφευγαν κι' αυτά με
 γρηγοράδα, διατηρούσαν κάπως τη μορ-
 φή τους και μπορούσα να τα βλέπω καλά.

Έστερ' από λίγα λεπτά της ώρας,
 είχα την έντύπωση πώς
 έγω στεκόμουν άκίνη-
 τος και πώς όλος ο κόσμος
 γύρω μου κουνιόταν, έ-
 φευγε, χόρευε, γκρεμο-

«Καθήσαμε όλοι μαζί στο τραπέζι...»

τσακίζοταν, σε μιά παραζάλη και με
 μιά βοή φοβερή. Τό θέαμα με διασκέ-
 δαζε τόσο, που ούτε γύριζα πια να ιδώ
 τί γίνεται μέσα στο βαγόνι. Τό πιο
 μορφο για μένα ήταν τα φώτα που ά-
 ναβαν έδω κι'έκει και, που καθώς έτρε-
 χαν κι' αυτά μ' όλα τάλλα πράγματα,
 σχημάτιζαν κάτι πύρινες γραμμές στο
 σκοτάδι. Κι' όταν νύχτωσε, δεν έβλεπα
 σχεδόν τίποτ' άλλο απ' αυτά τα φώτα.
 Τότε μόνο βαρέθηκα να κοιτάζω έξω,
 άφησα το παράθυρο και κάθησα στη θέ-
 ση μου σαν τους άλλους.

Από τους έπιβάτες, άλλοι καθόνταν
 σοβαροί, άμίλητοι, σκεπτικοί, άλλοι κου-
 δέντιαζαν μεταξύ τους, κι' άλλοι άκου-
 γαν τις κουβέντες με προσοχή και γε-
 λούσαν όταν λεγόταν κανένα άστείο, μα
 χωρίς να μιλούν. Κάθε τόσο, έμπαινε
 ένας άνθρωπος στο βαγόνι με άσημένια
 κουμπιά στη στολή του και με άσημέ-
 νιο σειρήνη στο κασκέτο του. Έπαιρνε
 τα εισιτήρια, τα τρυπούσε με μιά μηχανή

ν ή σαν φαλλίδι κι' έδινε πληροφορίες
 σ' όσους ρωτούσαν. Ήταν ο «δηγηός».

Μούκανε έντύπωση με τί ευκολία περ-
 πατούσε στο βαγόνι που έτρεχε τόσο
 γρήγορα, ενώ έγω, αν έκανα να σηκω-
 θώ, ξανάπεφτα άμέσως και, για να περ-
 πατήσω, έπρεπε να πιάνομαι από κά-
 που. Ήταν βέβαια συνηθισμένος ο δη-
 γός, ενώ έγω ήμουν άσυνήθιστος. Κι' ο
 Φάνης που του πού φανέρωσα το θαυμασμό
 μου, μου είπε :

— Βάζεις τώρα τους σιδηροδρομι-
 κούς; Μπορούν να περδούν από το τραί-
 νο που τρέχει, να σκαρφαλώνουν πίσω,
 να περνούν από βαγόνι σε βαγόνι περ-
 πατώντας απέξω στις σκάλες, και να
 περδούν από τρέινο σε τρέινο τη στιγμή
 που διασταυρώνονται. Είναι σά σκoiνο-
 βάτες. Και που να ιδής τους ναύτες μέ-
 σα στο πλοίο! Όση φουρτούνα κι' αν
 κάνη, ενώ εσύ κοιτάσαι πτώμα, αυτοί
 πηγαινόρχονται σά . . . στο σπίτι τους!
 Μαθαίνουν, βλέπεις, συνηθίζουν . . .

Συλλογίστηκα τότε πώς έτσι, λίγο-
 λίγο, θα συνήθιζα κι' έγω. Ένα-
 δυο ταξίδια άκόμη, και θα
 μπορούσα να περπατώ μέσ' στο
 βαγόνι χωρίς να πιάνομαι, σαν
 τον δηγηό μας και σαν το Φά-
 νη. Ω, και πόσα άλλα θα μά-
 θαινα και θα συνήθιζα! Θάρ-
 ρος μόνο ναχα και να μην ή-
 μουν φοβερόσκαρης σά μερικούς,
 που ποτέ δε μαθαίνουν και δε
 συνηθίζουν τίποτα . . .

Ο καλοντυμένος νέος έπια-
 σε όμιλία με τον Πανάγαρη,
 που του έλεγε τί πήγαινε τώ-
 ρα να κάνη στην Πάτρα, για-
 τί κι' ο νέος ήταν Πατρινός.
 Του παρουσίασε μάλιστα και
 τ' άνίψια του, τη Νίνα, το Φά-
 νη και . . . μένα! Κι' ο νέος

που νοστιμεύτηκε τη μικρούλα Νίνα, τη
 ρώτησε διάφορα πράγματα και την έκα-
 με να κελαιδήσει πάλι σά γαλιάντρα.

Μ' αυτές τις όμιλιες ή ώρα περνού-
 σε. Μιά στιγμή το τρέινο κάπου στα-
 μάτησε. Έπειτα πάλι ξεκίνησε και σε
 λίγα λεπτά φτάσαμε στην Πάτρα.

4. Ο κύρ-Ήλίας

Στο σταθμό των Πατρών ή κίνηση ή-
 ταν πολύ πιο ζωηρή παρά στο Αίγιο.
 Πριν σταματήσει άκόμα το τρέινο, έκα-
 μαν έφοδο στα βαγόνια άχθοφόροι κι'
 άμαξάδες. Και μόλις σταμάτησε, χώθη-
 καν οι συγγενείς κι' οι φίλοι των ταξι-
 διωτών που τους περίμεναν. Καλωσρί-
 σματα, άγκαλιάσματα, φιλά, κλάματα.
 Και γέλια, φωνές, σπρωξίματα, φασαρία.

Έμιας δε μίας περίμενε κανένας. Στα-
 θήκαμε λίγο ν' άραιώσθ ή κόσμος, και
 βγήκαμε με τα ζωντανά μας και με τα
 μικροπράγματα.

(Ακολουθεί)

ΩΣ ΠΟΥ ΝΑ ΒΡΗ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΤΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ CHARLES RICHTER

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

“Αν βρισκόταν ἕνας ἄνθρωπος νὰ τοῦ πεῖ, πρὶν ἀπὸ πέντε βδομάδες, ὅτι θὰ ξεκινούσ’ ἕνα πρῶτ’ νὰ δώσει δυόμιση σελλίνια γιὰ νὰγοράσει— τί ; ἕνα πουλί, ποὺ εἶναι μόνο γιὰ νὰ τρώει, χωρὶς νὰ δίνει κανένα κέρδος, ὁ Σολομών θὰ τὸν ἀποκαλοῦσε τρελλὸ καὶ συκοφάντη.

“Ἐβαλε τὴν καρδερίνα σ’ ἕν’ ἀπὸ τὰ πολλὰ κλουδιά ποὺ ἦταν στὸ μαγαζί, καὶ σὲ λίγο τὸ χαρούμενο τουτ-τουτ τοῦ πουλιοῦ ξύπνησε τὴ μικρὴ Λεδάντα ἀπὸ τὰ ὄνειρά της.

— Μιὰ καρδερίνα ! φώναξε μόλις τὴν εἶδε. “Α, τί χαρά, τί χαρά, παππού-Σολομών !

Καὶ πήδησε μονομιάς ἀπὸ τὸ κρεβάτι της (τὸ μεγάλο κινέζικο κρεβάτι της) καὶ κρεμάστηκε στὸ λαμπρὸ τοῦ Σολομών.

“Ὅταν πήγε ὁ Δίκ, στὴν ἀρχὴ δὲν πίστευε τὰ μάτια του. “Υστερὰ ἄρχισε νὰ χορεύει γύρω ἀπὸ τὸ κλουδί καὶ νὰ σφυ

“Ὁ σκύλος κατεβαίνει ἀπὸ τὸ ἔλατο...» (Σελ. 151, στ. γ.)

ρίζει. “Ἡ καρδερίνα ἀπάντησε μὲ ζωηρὰ κελαδῆματα καὶ τότε ἡ χαρὰ τῶν παιδιῶν ἦταν ἀπερίγραπτη.

— Μὰς γνωρίζεις, μὰς φωνάζει, καλέ ! ἔλεγε ἡ Μαίρη Μόλλη.

— Τώρα θὰ τὴ μάθουμε νὰ μὰς δίνει τὸ ποδαράκι καὶ νὰ κάνει σουζά ! δήλωσε ὁ Δίκ.

“Ὡστόσο αὐτὸ δὲν τὸ κατόρθωσαν ποτέ.

“Ὁ Σολομών Χάγερσμιθ εἶχε δουλειὰ νὰ βγεῖ ἔξω κι’ ἄφισε νὰ παιδιὰ στὸ μαγαζί.

— Πάρτε τὸ βιβλίο μὲ τὰ παραμύθια καὶ διαβάστε φρόνιμα, εἶπε.

— Ναί, εἶπε ὁ Δίκ. Θὰ βάλουμε καὶ τὴν καρδερίνα κοντά μας, νὰ μὰς ἀκούει κι’ αὐτὴ !

“Ἐφυγε ἡσυχος λοιπὸν ὁ Σολομών. Σ’ ἕνα τέταρτο ποὺ γύρισε, εἶδε τὰ παιδιὰ ὄρθια στὴν ἀνοιχτὴ πόρτα νὰ κοιτάζουν τὸν οὐρανὸ, μὲ μιὰν ἀχτίνα εὐτυχίας στὰ μάτια. Τὸ κλουδί ἦταν δίπλα τους... ἀλλ’ ἀδειανό !

— Θεέ μου ! φώναξε ὁ Σολομών Χάγερσμιθ. Τί κάματε ; Σὰς ἔφυγε τὸ πουλί ;

“Ἡ μικρὴ Λεδάντα κούνησε τὸ κεφάλι.

— “Ὁχι, δὲ μὰς ἔφυγε, παππού... — Τότε ;

— “Ἐμεῖς τοῦ ἀνοίξαμε νὰ φύγει.

“Ὁ “Ἐβραῖος ἔμεινε μ’ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα καὶ χρειάστηκε νὰ τοῦ δώσει ἐξηγήσεις ἡ μικρὴ Λεδάντα.

— “Ἀκουσε, παππού-Σολομών ! Δὲ θυμᾶσαι τὸ παραμύθι ; Σὲ λίγο θὰ νυχτώσει καὶ ποῖος ξέρεῖ ἂν μέσα στὸ δάσος δὲν εἶναι δυὸ παιδάκια ὄρφανὰ, ποὺ θὰ πεθάνουν ; Ποῖος θὰ τοὺς ρίξει φύλλα νὰ τὰ σκεπάσει ; “Ανοίξαμε λοιπὸν καὶ μεῖς, νὰ πᾶει γρήγορα ἡ καρδερίνα στὸ δάσος. Καλὰ δὲν κάναμε, παππού ;

Καλὰ δὲν ἔκαμαν ; Βέβαια, καλὰ ἔκαμαν ! Δυόμιση σελλίνια τὰ πέταξαν στὸν ἀέρα !

“Ἀλλὰ ὄχι ! ὁ Σολομών δὲ σκέφθηκε ἔτσι. “Ἐσφίξε ἄλλη μιὰ φορὰ κοντά του τὴ μικροῦλα, συγκινημένους ἀπὸ τὴν τὸση καλοσύνη της καὶ τὴν ἀγνότητά της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ’

Ναθανὰηλ Γκοσάιμ

Γιατὶ ἄραγε, ὕστερ’ ἀπὸ τίς μέρες τῆς χαρᾶς, ἔρχονται μέρες λύπης ; “Αραγε ἡ ζωὴ θέλει νὰ ἐξαγοράσουμε τὴ χαρὰ ποὺ μὰς δίνει ;

Ποῖος ξέρεῖ !

“Ἐνα πρῶτ’, ὁ ταχυδρόμος ἔφερε στὸ Σολομών Χάγερσμιθ ἕνα γράμμα. Καθὼς εἶδε τὴν ἐπιγραφή, τινάχτηκε ἀπάνω. Πρῶτα-πρῶτα γιατί γνώρισε τὰ γράμματα τοῦ ξαδέλφου του Ναθανὰηλ Γκοσάιμ, καὶ ὁ

στερα γιατί διάβασε στὴ σφραγίδα : Λίβερπουλ.

Τᾶνοιξε καὶ τὸ διάβασε.

“Ἡ ταραχὴ του μεγάλωσε, τὸ ξαναδιάβασε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ καὶ ὕστερα ἔμεινε ἀκίνητος καὶ βυθισμένος σὲ βαθεῖς σκέψεις.

Εἶχε πολὺν καιρὸ νὰ τὸν δεῖ τὸν ἐξαδέλφ’ του κι’ εἶχε τὴν ἐλπίδα ποὺ δὲν θὰ τὸν ξανάβλεπε πιά. “Απὸ τρεῖς χρόνια εἶχε γίνει ἀρχαιοπώλης στὴ Νέα Υόρκη (καὶ ἐνεχυροδανειστής φυσικὰ καὶ εἶχε κάμει χρυσὸς δουλειές.

Ἐαφνικὰ σήμερον ἔπερνε ἕνα γράμμα τοῦ καὶ διάβασε : “Εἰμαι ἀπὸ χτὲς στὸ Λίβερπουλ. Αὐριο θάμαι στὴ Λόντρα. “Κι’ οἱ λίγες αὐτὲς λέξεις βύθιζαν τὸ Σολομών στὴ μεγαλύτερη μελαγχολία.

Γιατὶ εἶχε τὸ λόγο τοῦ ὁ “Ἐβραῖος. Πρέπει νὰ τὸ πούμε τώρα, ὅτι τὸ μαγαζί δὲν ἦταν ὁλότελα δικό του.

“Ὁ Σολομών ἦταν φτωχόπαιδο καὶ μ’ ὅλη του τὴ δουλειὰ καὶ τὴ φυλαργυρία, δὲν θὰ τὰ κατάφερνε νὰνοίξει τὸ μαγαζί, ἂν δὲν τὸν βοηθοῦσε ὁ εὐπορὸς ξάδελφος, ὁ Ναθανὰηλ Γκοσάιμ. Τὸν ἐδᾶνε (μὲ τὸ ἀζημιώτο, φυσικὰ !) κι’ ἔγινε συνεταῖρος του στὴν ἐπιχείρησή.

“Ὅσο ἔμεινε στὸ Λονδίνο, παρακολουθοῦσε ἀγρυπνα πῶς πήγαιναν οἱ δουλειές.

“Ὅταν ἔφυγε, ζήτησε νὰ τοῦ στέλνει κάθε τόσο ὁ Σολομών τοὺς ἱσολογισμοὺς τῆς ἐπιχείρησής, καθὼς καὶ τὸ ποσὸ ποὺ τοῦ ἀναλογοῦσε.

“Ὁ ξάδελφος αὐτός, ὁ ἀγρυπνὸς καὶ ἀχόρταγος, θὰ ἦταν σήμερον κιόλας στὸ Λονδίνο !

Μιὰ ξάστερη φωνὴ ξύπνησε τὸ Σολομών ἀπὸ τοὺς συλλογισμοὺς του.

— Καλημέρα, παππού !

Πῆρε τὸ παιδί στὴν ἀγκαλιά του καὶ δοκίμασε νὰ τοῦ χαμογελάσει, ἀλλὰ ἡ φυσιογνωμία του τὸν μαρτύρησε.

— Μὰ τί ἔχεις, παππού-Σολομών ;

Τοῦ χάκου πολέμησε νὰ τὴν καθησυχάσει.

— Κάτι ἔχεις, παππού ! Κάτι ἔχεις καὶ δὲν τὸ λές στὴ μικρὴ Λεδάντα !

“Ὅλο τὸ πρῶτ’ ἦταν σκεπτικός. Χλώμιαζε κάθε φορὰ ποὺ χτυποῦσε τὸ κουδούνι τῆς πόρτας καὶ κοίταζε μὲ τρόμο ἔξω.

Πέρασαν δυὸ-τρία ἀμάξια, ἀλλὰ σὲ κανένα δὲν ἦταν ὁ Ναθανὰηλ Γκοσάιμ.

— Δὲν πιστεύω νὰ πάρει ἀμάξι, συλλογίστηκε. Αὐτὸς τσαλαδουτοῦσε στὰ νερά μὲ τὴ βροχή, γιὰ νὰ μὴν πληρώσει λεωφορεῖο.

Μόλις χτύπησε ἔντεκα, ὁ Ναθανὰηλ Γκοσάιμ ἔφτασε ἐπιτέλους.

“Ὁ Σολομών τὸν εἶδε καθὼς ἔστριβε στὴ γωνιά. “Ἦταν μικροκαμωμένος, ξερακιανός, νευρικός, μὲ διαπεραστικὰ μάτια, μὲ μεγάλῃ κατεβαστὴ μύτη, μ’ ἀσπρα χεῖλια καὶ ξυρισμένους κατὰ τὴν

ἀμερικανικὴ μόδα. Φοροῦσε μιὰ ὑπέροχη γούνα, (ἐνέχυρο κάποιου χριστιανοῦ, ποὺ θὰ πέθανε ἀκλήρος,) ἕνα λερωμένο κασκέτο, καὶ κρατοῦσε στὸ χέρι ἕνα σάκκο τόσο μεγάλο, ὥστε ἀκουμποῦσε σχεδὸν στὸ πεζοδρόμιο.

“Ὁ Σολομών δὲν σηκώθηκε νὰ τὸν προαπαντήσει, ἀλλὰ καμώθηκε πῶς ἦταν ἀπασχολημένος στὰ κατὰστικά του.

“Ἡ πόρτα ἀνοίξε ἀπότομα καὶ μπήκε μέσα ὁ Ναθανὰηλ.

— “Εγὼ εἰμαι, Σολομών, εἶπε. “Ἡρθε μὲ τὰ πόδια κι’ ἔτσι γλύτωσα τέσσερις πέννες. Στὸ δρόμο ποὺ ἐρχόμουν, κοντὰ σ’ ἕναν τυφλὸ ζητιάνο, βρήκα μιὰ πέννα (θὰ τοῦχε πῶσει, φαίνεται,) κι’ ἔτσι ἔχω συνολικὸ κέρδος πέντε πέννες. Φίλησέ με, Σολομών, χαίρομαι ποὺ σὲ βλέπω.

“Ὁ Σολομών τὸν φίλησε, ἀφοῦ τῷθελε, ἀλλὰ χωρὶς κανένα κέφι. “Ὁ Ναθανὰηλ ἄφισε τὸ σάκκο του σὲ μιὰ καρέκλα κι’ ἔδγαλε τὸ γουναρικό του.

— Εἶχα ἄφισει μιὰ παλιά μπλούζα ἐδῶ, πρόπερσι ποὺ ἔφυγα. Θὰ εἶναι ἀκόμη ἀρκετὰ γερή. Δὲς τὴ μου ἐδῶ, Σολομών, γιατί τὰ ρούχα σήμερον κοστίζουν ἀκριβὰ καὶ πρέπει νὰ τὰ προσέχουμε.

“Ὁ Σολομών φάνηκε στενοχωρημένος κι’ εἶπε, ὅτι τὴν εἶχε πούλησει πιά τὴ μπλούζα.

“Ἡ ἀλήθεια ὅμως ἦταν ὅτι ἡ μικρὴ Λεδάντα τὴν εἶχε κάμει ξεσκονόπανο, γιὰ νὰ σκουπίσει τὰ τζάμια καὶ τὸ πάτωμα.

— Πολὺ καλὰ ! δήλωσε ὁ Ναθανὰηλ. Καὶ πόσο τὴν πούλησες ;

— Δέκα πέννες, ἀπάντησε ὁ Σολομών κοκκινίζοντας ὁλοένα.

— Δέκα πέννες ; Χμ ! αὐτὴ ἀξίζει τοῦλάχιστο δυὸ σελλίνια ! “Ἀλλὰ δὲν πειράζει, δὲ θὰ τὰ χαλάσουμε. Σολομών, χαίρομαι ποὺ σὲ βλέπω.

Χτύπησε τὸν ὦμο τοῦ Σολομών καὶ τέντωσε τὰ πόδια του γιὰ νὰ μὴ κάνει γόνατα τὸ παντελόνι του. Αὐτὸ ἦταν ἀπὸ τίς σπουδαιότερες φροντίδες του, κι’ ὅποιος τὸν ἔβλεπε ὅλη τὴν ἡμέρα νὰ μὴ λυγίζει διόλου τὰ ποδαράκια του, θὰ τὸν ἔπερνε σίγουρα γιὰ παράλυτο.

Ἐαφνικὰ, τὸ πρόσωπό του πήρε παράδοξη ἔκφραση. Σήκωσε τὸ κεφάλι, γούρλωσε τὰ μάτια του καὶ τὰ ρουθούνια του τεντώθηκαν, σὰν τοῦ σκύλου, ποὺ κάτι μυρίζεται.

— Μὰ τί μυρίζει, Σολομών ; ρώτησε.

“Ὁ Σολομών δὲν ἔδωσε ἀπάντησιν. Γινόταν ὅτι εἶχε προβλέψει. Δὲν ἦταν τρόπος νὰναβληθῇ τὸ δῶμα.

— Μὰ ἐδῶ μυρίζει κρέας ψητό ! εἶπε ὁ Ναθανὰηλ.

Κι’ ἔμοιαζε λιγάκι μὲ τὸ Δράκο, στὴν ἱστορία τοῦ Κοντορεθυθούλη, ὅταν λείει : “Ἐδῶ μυρίζει ἀνθρωπινὸ κρέας !

— “Ἐτσι σοῦ φαίνεται ! ψιθύρισε ὁ Σολομών.

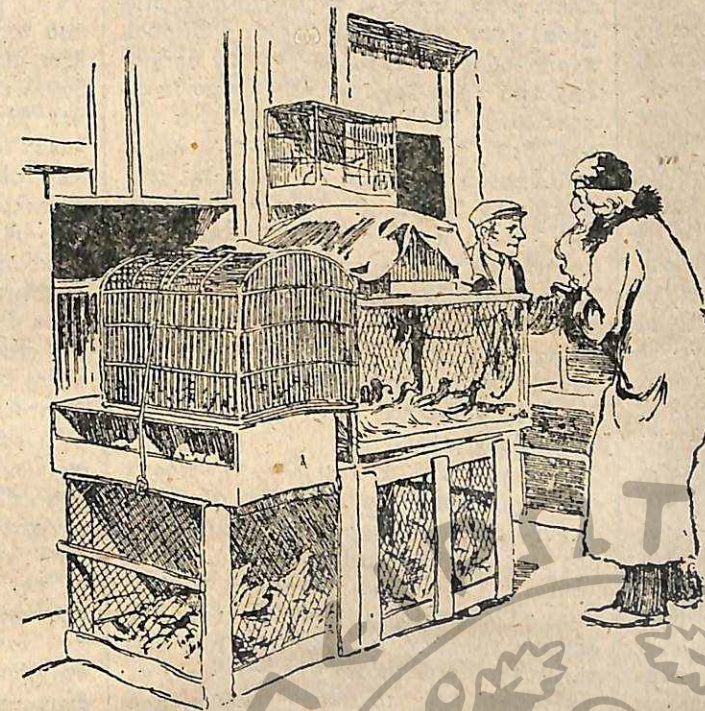
— Μὰ τὸν “Αβραάμ, ἔτσι θὰ εἶναι !

Σώπασε καὶ τέντωσε τ’ αὐτιά του : κάτι αὐτιά πελώρια καὶ πεταχτά.

— Μὰ τί ἀκούω, Σολομών ; “Ἐδῶ κάτι τηγανίζουν. Μὰ τὸ Μωῦσῃ, ἐδῶ κάτι τηγανίζουν ! “Ὡστε ἔτσι ; Μοῦ τρῶς λοιπὸν κρέας τώρα τελευταῖα ;

Καὶ σηκώθηκε εὐθὺς κι’ ἔτρεξε πρὸς τὸ μαγειρεῖο, ποὺ ὁ Σολομών εἶχε προβλέψει νὰ τὸ κλείσει.

“Ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ποὺ ἦταν ἑτοιμος ν’ ἀνοίξει, παρουσιάστηκε ἡ μικρὴ Λεδάντα μὲ τὴν ποδιὰ τῆς κουζίνας στὴ

«Πῆγε σ’ ἕνα πτηνοπώλῃ κι’ ἀγόρασε μιὰ καρδερίνα». (Σελ. 151, στ. γ.)

μέση καὶ μὲ τὴ μεγάλη κουτάλα στὸ χέρι, κόκκινη ἀπ’ τὴν πύρα τῆς φωτιάς καὶ μὲ μάτια ποὺ ἔλαμπαν.

— Παππού-Σολομών, εἶπε, οἱ κοταλέττες...

“Ἀλλὰ καθὼς ἀντίκρουσε τὸν ξένο, σταμάτησε.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔγινε σιωπὴ.

“Ὁ Ναθανὰηλ κοίταζε ἀποδολωμένος πότε τὸ ἀγνωστο κοριτσάκι, πότε τὸ Σολομών.

“Ἐπιτέλους ἔλυσε τὴ σιωπὴ καὶ ρώτησε, ἀλλὰ μὲ φωνὴ σιγανή :

— Σολομών, τ’ εἶν’ αὐτό ;

— Τί εἶναι ; ξαναεἶπε μηχανικὰ ὁ Σολομών.

— Ναί, τί εἶναι ; Μὰ τὸν “Αβραάμ, τὸν “Ἰσαὰκ καὶ τὸ “Ἰακώβ, εἶν’ ἕνα κοριτσάκι !

— Ναί ! “Αλήθεια, εἶν’ ἕνα κοριτσάκι.

— Καὶ τί θέλει δῶ μέσα ; Σολομών ; “Ἐμπρός, πές μου γρήγορα, τί γυρεύει δῶ μέσα ;

“Ὁ Σολομών τότε μάζεψε τὸ θάρρος του κι’ ἀπάντησε μὲ δυνατὴ φωνή.

— Εἶναι ἕνα παιδί, ποὺ ἡ μητέρα του ἔφυγε, Ναθανὰηλ, καὶ μοῦ τᾶφισ’ ἐδῶ, γιατί δὲ μποροῦσε νὰ τὸ πάρει μαζί της.

“Ὁ Ναθανὰηλ ἔκλεισε τὰ μάτια, γιὰ νὰ συγκεντρώσει καλύτερα τίς ιδέες του.

— Σοῦ τᾶφισε εἶπες, Σολομών ; “Ὡστε αὐτὴ θὰ σοῦ χρωστάει πολλά, ἔ ; Κατάλαβα ! “Ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὸ συμφωνητικὸ ποὺ ἔκαμες μαζί της ;

— Μὰ τὴν πίστη μου, ἀπάντησε χαμογελώντας ὁ Σολομών, δὲ σκέφτηκα νὰ κάμω συμφωνητικὸ. Μάλιστα, ἄκου νὰ σοῦ πῶ :

“Ἀν γύριζε αὐτὴ ἡ γυναίκα... (σταμάτησε γιατί ἡ μικρὴ Λεδάντα τὸν κοίταζε κατὰμματα), δηλαδὴ ὅταν θὰ γυρίσει, θὰ εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος, γιατί φάνηκα καλός, μιὰ φορὰ κι’ ἐγὼ στὴ ζωὴ μου. Δὲ θὰ τῆς ζητήσω τίποτα.

“Ἐνα ξεφωνητὸ ἄγριο βγήκε ἀπ’ τὸ λαρύγγι τοῦ Ναθανὰηλ, τόσο ἄγριο, ὥστε ἡ μικρὴ Λεδάντα τρόμαξε καὶ κρύφτηκε μέσα στὴν κουζίνα.

— Τίποτα ; Τίποτα, εἶπες ;

— Τίποτα ! ἀπάντησε κατηγορηματικὰ ὁ Σολομών.

Τώρα ὁ Ναθανὰηλ ἔγινε κατὰκόκκινος.

— Μὰ δὲν τρῶνε τὰ παιδιὰ, Σολομών ; ρώτησε.

— Βέβαια ! ἀπάντησε ὁ Σολομών. Δὲν κατόρθωσαν ἀκόμη νὰ τὰ τρέφουν μὲ ἀέρα φρέσκο. Θὰ γίνεῖ ἴσως κάποτε κι’ αὐτό, ἀλλὰ στὴν ἐποχὴ μας δὲν εἶναι ἀκόμα.

— Τρῶνε πολὺ ;

— “Ἀρκετὰ.

— Τρῶνε καὶ τίποτ’ ἄλλο ἀπὸ ψωμί ;

— Μὰ τὴν πίστη μου, ἂν σκοπεύεις νὰ υἱοθετήσεις κανένα παιδί, πές μου το κι’ εὐθὺς θὰ σοῦ λογαριάσω τί τρῶει καὶ τί ξοδεύει καθεμέριαν ἡ μικρὴ Λεδάντα.

“Ὁ Ναθανὰηλ ξάρωσε πάλι περιέργω τ’ αὐτιά του.

— Τί θὰ πεῖ Λεδάντα ;

— Εἶναι τὸ χαϊδευτικὸ τῆς Μαίρης.

— Μαίρη τὴ λέν ; Καὶ γιατί δὲν τὴ λένε Ρεδέκκα ;

— Γιατὶ εἶναι χριστιανή.

“Ὁ Ναθανὰηλ ἔπιασε τὸ κεφάλι του μὲ τὰ δυὸ χεῖρά.

— Χριστιανή ! ; Καὶ τρῶει !

— Μὰ κι’ “Ἐβραῖα νὰ ἦταν, πάλι δὲ θάτρωγε, καίμνε Ναθανὰηλ ;

— Ἀγότερο ! Θάτρωγε λιγότερο ! φώναξε ὁ Ναθανὰηλ.

(“Ἀκολουθεῖ) ΜΙΚ. Α. ΣΤΑΕΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΤΥΧΗ ΚΑΙ ΠΡΟΑΙΣΘΗΜΑ

Αγαπητοί μου,

Τι φέρνει μιά ώρα, — λέει η παροιμία, — δεν το φέρνει ένας χρόνος; μα κι' ε, τι φέρνει μιά στιγμή, δεν το φέρνουν χίλιες ώρες! Τό θυμήθηκα όταν άκουσα πώς σ' ένα δευτερόλεπτο έγινε ή μεγάλη εκείνη καταστροφή του Πανελληνίου. Θά διαβάσατε βέβαια τις φρικαστικές λεπτομέρειες στις εφημερίδες, θά είδατε και τις φωτογραφίες των αμόφυρτων έρειπών, αν δεν τ' είδατε και με τ' μάτια σας... Τό λεγόμενο Πανελλήνιο, τόν τελευταίο καιρό, ήταν ένα πολυσύχναστο καφενείο. Αύτες τις ημέρες έσκαβαν από υπόγειο για να κάμουν ψυγείο. Τά θεμέλια, σ' εκείνο τό μέρος, — νεώτερη προσθήκη, κάπως πρόχειρη, στο παλιό κεντρικό κτίριο, — δεν ήταν τόσο γερά. Ένας τοίχος παρουσίασε άξαφνα ένα ρήγμα ύποπτο και προειδοποιητικό. Οί θαμώνες του καφενείου πετάχτηκαν έξω με τρόμο. Τους καθισούσαν, οί άνθρωποι ξαναγύρισαν. Σε μιά ώρα, είχαν ξεχάσει κιόλα και τό ρήγμα του τοίχου και τό φόβο τους. Έπαιζαν ήσυχα τό τάβλι τους, έπιναν τόν καφέ τους, κουβένταζαν, διάβαζαν εφημερίδα. Στο άναμεταξύ είχαν μπει κι' άλλοι, όλως διόλου άνύποπτοι αυτοί. Κι' άξαφνα πάλι, σ' ένα δευτερόλεπτο, σ' ένα στιγμή, πατατράκ! όλο εκείνο τό μέρος του καφενείου, τό ακρινό, — γωνία Πανεπιστημίου και Προαστείου, — γκρεμίστηκε, βούλιαξε, μισό στο υπόγειο, μισό στο πεζοδρόμιο. Κι' οί δυστυχισμένοι άνθρωποι που καθόνταν μέσα ή περνούσαν απέξω, βρέθηκαν πλακωμένοι κάτω από τ' ερείπια, άγκωνάρια, τούβλα, σίδερα, μάρμαρα, χώματα. Κι' άλλοι σκοτώθηκαν άμέσως, άλλοι πέθαναν σ' ένα λίγο από τις βαρείες τους πληγές, και λίγοι μόνο εξώφλησαν με γδαρσίματα. Σε μιά στιγμή, σ' ένα δευτερόλεπτο! Ο σεισμός θέλει πολύ περισσότερη ώρα για να φέρη την καταστροφή του. Και για να καταλάβετε τί ξαφνικό κι' άκαριαίο θάνατο βρήκαν οί δυστυχισμένοι εκείνοι άνθρωποι, άρκει να σ' ας πω πώς στα χέρια κάποιου βρέθηκαν τ' αζάρια του ταβλιού! Τά είχε στην παλάμη του κι' έτομαζόταν να τ' αρίξη, όταν ήρθε ή καταστροφή. Έκλεισε την παλάμη του με τό σπασμό του θανάτου. Και τ' αζάρια έμειναν μέσα... Είπα δυστυχισμένους αυτούς τους ανθρώπους. Καλύτερα να τους έλεγα άτυχους. Γιατί από άτυχία τους βρέθηκαν εκείνη τή στιγμή μέσα στο καφενείο. Άλλοι, τυχεροί αυτοί, έφυγαν νωρίτερα. Κάποιος μάστιγα μου ίστο-

ρούσε πρό όλίγου, ότι ενώ πέρασε από τό Πανελλήνιο, ένα τέταρτο πρό τής καταστροφής, κι' ένας φίλος του από μέσα, — μακαρίτης τώρα, — τόν φώναζε να τόν κεράση, κι' ενώ μιά στιγμή τούρθε να μπη και να καθήση, κάτι από μέσα του τόν έσπρωξε νάρνηθη την πρόσκληση και ναπομακρυνθή. Τί ήταν αυτό; Προαίσθημα βέβαια. Πολλοί δεν τόχουν. Και γι' αυτό είναι άτυχοι. Μερικοί τόχουν. Και γι' αυτό είναι τυχεροί. Δεν ταξιθεύουν με βαπόρι που θά βουλιάξη ή με τράινο που θά έκτροχιασθή ούτε μπαίνουν σ' ένα καφενείο που θά καταρρεύση. Και θυμώμαι τώρα ξανα περιστατικό από τή ζωή του Βικτωριανού Σαρδού, του μεγάλου δραματικού συγγραφέα τής Γαλλίας, που κι' άλλη φορά, νομίζω, τό διηγήθηκα. Μιά μέρα, όταν ήταν πολύ νέος, ο Σαρδού περπατούσε σ' έναν άπόκεντρο δρόμο, ενώ από πέρα έρχόταν ένα κάρρο βαρυφορτωμένο. Τό κάρρο άπείχε λίγα μέτρα, όταν άξαφνα, χωρίς κανένα λόγο, του Σαρδού του ήρθε να διασχίση κατά πλάτος τό δρόμο κι' από τό πεζοδρόμιο, όπου περπατούσε ως εκείνη τή στιγμή, να περάση στο άντικρυνό. Μόλις πέρασε, άκουσε πίσω του έναν κρότο φοβερό: τό κάρρο είχε σπάσει και τό βαρύ του φόρτωμα είχε πέσει, όλο σχεδόν, άπάνω στο πεζοδρόμιο. Αν ο Σαρδού βρισκόταν ακόμα εκεί, θά γινόταν λυώμα!

Μιά γυναικούλα, που από την πόρτα της είχε παρακολουθήσει όλη αυτή τή σκηνή, είπε στο Σαρδού: «Πολύ τυχερός είσαι, παιδί μου!» Είχε τύχη, αλήθεια. Άλλά ποιά ήταν έδω ή τύχη του; Τό προαίσθημα που τόν έσπρωξε άξαφνα νάλλάξη πεζοδρόμιο. Και χωρίς λόγο. Γιατί τίποτα δεν τόν έκανε να φαντασθή, πώς τό κάρρο εκείνο, που έρχόταν από πέρα, μπορούσε άξαφνα να σπάση και να δείξη τό φόρτωμά του σ' εκείνο τό πεζοδρόμιο! Μιά μυστηριώδη δύναμη, από μέσα του, τόν προειδοποίησε και τόν έσωσε. Όπως μιά φορά κι' ένα κορίτσι, που αυτό τό είδα με τ' μάτια μου. Καθόνταν με τόν πατέρα της στο Σύνταγμα, απέξω από ένα καφενείο. Στην αρχή ήσυχη. Άξαφνα άνησούχησε. Και κάθε τόσο έλεγε τού πατέρα της να φύγουν. Έκείνος, που ήθελε να τελειώση την εφημερίδα, δεν κουνιόταν. «Στάσου ντε λιγάκι, τής έλεγε, τί βία σ' έπιασε;» Εκείνη καθόνταν, αλλά ή άνησυχία της μεγάλωνε... Έπιτέλους δέ βάσταξε, σηκώθηκε πρώτη κι' ανάγκασε τόν πατέρα της να την ακολουθήση. Και μόλις απομακρύνθηκαν από τό καφενείο, ένα μεγάλο κομμάτι από τό γείσο του σπιτιού έπεσε κι' έσκασε άκριδώς στην καρέκλα όπου καθόνταν πρό όλίγου τό κορίτσι. Θά τή σκότωνε χωρίς άλλο.

Κι' ήταν πάλι ένα προαίσθημα που έσπρωξε κι' αυτή την τυχερή να φύγη και να γλυτώση.

Όσοι θάφτηκαν κάτω από τ' ερείπια του Πανελληνίου, δεν είχαν βέβαια αυτό τό σωτήριο προαίσθημα, δεν είχαν τύχη. Δεν άπορώ. Στόν κόσμο μας οί τυχεροί είναι πάντα λιγότεροι. Κι' αυτό φαίνεται σ' τέτοιες περιπτώσεις. Όσοι ήταν για να πάνε σ' ένα θέατρο που κάηκε ή να μπουν σ' ένα τράινο που έκτροχιασθήκε, και τό μετανοήσαν την τελευταία στιγμή χωρίς λόγο, κι' έσώθηκαν από ένα προαίσθημα τής συμφοράς, είναι εξαιρέσεις. Οί περισσότεροι πάνε άνύποπτοι, άπροειδοποίητοι, και την παθαίνουν... Άπορώ όμως με τους θαμώνες εκείνους του Πανελληνίου, που ενώ είδαν τό ρήγμα τό τοίχου, ενώ φοβήθηκαν και βγήκαν έξω, είχαν τό θάρρος να ξαναμπουν, να ξανακαθήσουν και να ξεχάσουν. Έγώ στη θέση τους θά είχα φύγει χίλια μίλια! Όταν ενός κυρίου που τό σκάβουν από κάτω, ανοίγουν άξαφνα οί τοίχοι, τί άλλο θέλει κανείς για να συμπεράνη πώς σ' ένα τό κτίριο θά καταρρεύση; «Όποιος, ύστερ' από μιά τέτοια προειδοποίηση, επιμένει να κάθεται μέσα, δεν είναι άτυχος, είναι ασύνετος. Άψηφά ένα τόσο μεγάλο κίνδυνο, για να μη διακόψη τό τάβλι του, τό διάβασμα τής εφημερίδας του, τή συζήτησή του, τό ραψώμα του προειδοποιημένου θαμώνου του Πανελληνίου. Είδαν τόν κίνδυνο, τόν φοβήθηκαν. Κι' έπειδή κάποιος τους είπε «δεν είναι τίποτα», τό πίστεψαν με την ευκολία που πιστεύει ο άνθρωπος εκείνο που τού άρέσει. Κι' εκείνο που άρεσε, την ώρα εκείνη, στους δυστυχισμένους, — και τώρα δεν λένε τους άτυχους — αυτούς ανθρώπους, ήταν να ξεακολουθήσουν την ευχαρίστησή τους.

Πόσο μικρή ευχαρίστηση μπροστά στον κίνδυνο που άψηφούσαν! Άλλ' ας μή τους κατηγορούμε. Άμα εξέταση κανείς καλά, θά ιδή ότι τις περισσότερες φορές αυτό κάνουν όλοι σχεδόν οί άνθρωποι. Για τίς πιο μικρές, τις πιο άσήμαντες, τις πιο μάταιες ευχαριστίσεις, άψηφούν τους μεγαλύτερους κινδύνους. Πηγαίνουν άξαφνα με τ' αιδά επίσταλη μεταφορικά, για να ιδούν ένα θέαμα κοινότατο. Συνωστίζονται ασφυχτικά σ' έναν κλειστό χώρο, δια να ιδούν μιά κοινότατη παράσταση. Τρέχουν όγδόντα χιλιόμετρα την ώρα μ' ένα παλιαυτοκίνητο για να προφτάσουν ένα κοινότατο πυροτέχνημα. Κι' είναι παρατηρημένο: πιο εύκολα άψηφά τους κινδύνους ο άνθρωπος για τή διασκέδασή του, για την ευχαρίστησή του, παρά για τή ζωή του, για τή δουλειά του, για τό καθήκον του, για την ευτυχία του. Τό κάνει βέβαια και γι' αυτό: αλλά πιο εύκο-

λα, και πιο συχνά, τό κάνει για τό άλλο.

Και τούτο ακόμα που θά σ' ας πω, τό είδα, παιδιά μου, με τ' μάτια μου. Στην πατρίδα μου, ήταν ένας Ιταλός που έφτιανε πυροτεχνήματα. Κι' ενώ κοπάκιζε σ' ένα μεγάλο γουδι τ' υλικά του, κάπνιζε κιόλα από πάνω τό τσιγάρο του! Μιά σπύθα νάπεφτε στο γουδι, θά τόν τίνιζε στον άέρα. Κι' όμως άψηφούσε ένα τόσο μεγάλο κίνδυνο, για την ευχαρίστηση ενός τσιγάρου!...

Σ' ας απάξομαι

ΦΑΙΔΩΝ

ΜΙΑ ΜΥΡΙΑ

ΠΟΣΟ ΑΞΙΖΕΙ ΜΙΑ ΚΟΤΤΑ;

Ο ποιητής Μαλακάσης διηγείται τό εξής:

Κάποιος, στην πατρίδα του, είχε ένα μονάκριβο γιό. Όσο ήταν μικρός, τόν φύλαγε με μεγάλη αυστηρότητα. Άλλ' άμα μεγάλωσε κάπως, ο γιός άρχισε να βγαίνει μονάχος του και πολλές φορές άργή τή νύχτα να γυρίση στο σπίτι. Ο πατέρας του που άνησυχούσε πολύ, τόν συμβούλευε καθημέρα. Ο γιός δεν άκουγε τίποτα. Άλλά μιά μέρα ο πατέρας είχε την έμπνευση να τού μιλήσει έτσι:

— Παιδί μου, γιατί δέ βλέπεις την κόττα;... Πόσο αξίζει μιά κόττα; Είκοσι δραχμές;... τριάντα δραχμές;... Κι' όμως τή βλέπεις, μόλις βραδυάσει, να κουνιάξη, να φυλάγεται. Και σύ, παιδί μου, ο γιός, ο μονάκριβος, που αξίζει είκοσι, τριάντα, εκατό μιλλιούνια, έσύ που είσαι θησαυρός, π' ας και μού ξενυχτάς, χωρίς να συλλογιέσαι ούτε την ύγεια σου, ούτε τή ζωή σου, ούτε τίποτα;

Αυτό, φαίνεται, τού γιού τούκαμ' έντύπωση μεγάλη. Κι' από τότε μαζεβόταν νωρίς.

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

5. — Οί Πίνακες τών Αιώνων κατά τό Ιουλιανόν και τό Γρηγοριανόν Ημερολόγιον.

Στό 3ο φυλλάδιο τής «Διαπλάσεως» σ' ας έδωσα τους Πίνακες ενός γάλλου μαθηματικού, που με τή βοήθειά τους μπορεί κανείς να βρίσκη «τί ημέρα τής έβδομάδος είναι οιαδήποτε ήμερομηνία παρελθόντος, παρόντος ή μέλλοντος χρόνου.»

Μερικοί φίλοι μας, — ο Νάγκισσος πρώτος, ο Έλευθέριος Ρουσάκης και άλλοι, — παρατήρησαν ότι κάποιες ήμερομηνίες, που ήξεραν τις ημέρες τους, δεν βρισκόταν σωστά με τους Πίνακες αυτούς, — ήταν π. χ. Κυριακή κι' οί Πίνακες έβγαζαν Δευτέρα, ενώ άλλες βρισκόταν. Οί φίλοι μας τότε σκέφθηκαν μόνοι τους και βρήκαν την αιτία: Ήταν ή διαφορά ανάμεσα στο

Ιουλιανό και τό Γρηγοριανό Ημερολόγιο. Οί Πίνακες τού Γάλλου ήταν, φυσικά, καμωμένοι για τους Ευρωπαίους που από τό 1852 άφησαν τό Ιουλιανό και παραδέχτηκαν τό Γρηγοριανό. Έμεις εξακολουθήσαμε να χουμε τό Ιουλιανό ως τό 1923. Έπομένως οί Πίνακες δεν έκαναν για μ' ας παρά μόνο για ήμερομηνίες ως τό 1852, και πάλι από τό 1923 κι' έδωθε. Για τις άλλες (1853 — 1922) έπρεπε να κάνουμε αναγωγή.

Για την αναγωγή αυτή, θά χρειάζοταν πρώτα — πρώτα να ξέρουμε και να χουμε υπ' όψει, έκτός τών άνωτέρω, και πόσες ημέρες ήταν σ' κάθε χρονολογία ή διαφορά μεταξύ Ιουλιανού και Γρηγοριανού Ημερολογίου. Χρειάζοταν δηλαδή ένας Πίνακας που να λέη: από τό 1900 — 1922 ή διαφορά ήταν 13 ή μέρες: από τό 1800 — 1899 ήταν 12 ή μέρες και καθεξής. Ο Έλευθέριος Ρουσάκης μ' ας έστειλε αυτόν τόν Πίνακα. Μ' ας έστειλε όμως και κάτι άλλο, καλύτερο: Ένα Πίνακα τών Αιώνων κατά τό Ιουλιανό Ημερολόγιο. Μ' αυτόν μπορούμε να βρίσκουμε, χωρίς κανένα πιά λάθος, οποιαδήποτε ήμερομηνία.

Ίδου ο Πίνακας τών Αιώνων κατά τό Γρηγοριανό Ημερολόγιο, όπως δημοσιεύθηκε στο 3ο φυλλάδιο:

0	7	14	17	21
1	8	15		
2	9		18	22
3	10			
4	11	15	19	23
5	12	16	20	24
6	13			

Ίδου κι' ο Πίνακας τών Αιώνων που μ' ας έστειλε ο Έλευθέριος Ρουσάκης κατά τό Ιουλιανό:

0	7	14		21
1	8	15		
2	9	16		22
3	10	17		
4	11	18	19	23
5	12	19	20	24
6	13			

Αντικαταστήσατε εκείνον μ' αυτόν, και είναι, ε, τι χρειάζεται. Άλλ' ας δώσουμε

τό λόγο στον Έλευθέριο Ρουσάκη:

«Μή νομίσης, — γράφει προς τή Διάπλασι, — ότι για να κάμω τόν Πίνακά μου προσέτρεξα στην Άλγεβρα... Η κοινή λογική μου τόν υπαγόρευσε. Και ιδού πώς: Παρατήρησα ότι στον Πίνακα τού Γάλλου, μέχρι τού 1582, όποτε ίσχυε παντού τό Ιουλιανό, οί αριθμοί 0, 1, 2, 3 ως 15, τών εκατοντάδων και τών χιλιάδων, είναι κατά σειρά καθεώς, λαμβανόμενοι δέ ορίζοντως, έχουν σταθερή διαφορά έπτά μονάδων. Κατόπι όμως, με τή λαμβανομένην ύπ' όψει διαφορά τών Ημερολογίων, δεν ακολουθείται ή ίδια σειρά, άλλ' άφίγονται κενά, οί δέ αριθμοί, λαμβανόμενοι ορίζοντως, έχουν σταθερή διαφορά τεσσάρων μονάδων. Η τελευταία αυτή παρατήρηση θά με οδηγούσε να συμπληρώσω τόν Πίνακά μου, ώστε να βρίσκη κανείς και ήμερομηνίες μέχρι τού 3299 και έπ' άπειρον. Άλλ' αυτό δεν θά είχε καμιά σπουδαία χρησιμότητα. Κι' έρχομαι στην πρώτη μου παρατήρηση. Αυτή με όδήγησε, χωρίς κανένα κόπο, στη σκέψη ότι, αν δεν ληφθή υπ' όψει ή διαφορά τού Ημερολογίου για τότε, (1582) πρέπει οί αριθμοί 16, 17, 18 και 19 να τεθούν δ' ένας κατόπι τού άλλου, μετά τόν 15, εϋθὺς άμέσως: ο δέ 19 να επαναληφθή στη θέση που βρίσκεται στον πίνακα τού Γάλλου για τις ήμερομηνίες μετά την 1 Μαρτίου 1923, όποτε παραδεχθήκαμε και μεις τό Γρηγοριανό...»

«Για την εξέλεξη τώρα τού Πίνακός μου με παραδείγματα, πρέπει να ξέρουμε ότι από τού 1900 — 1923 ή διαφορά μεταξύ τών δύο Ημερολογίων ήταν 13 ή μέρες (π. χ. αν μιά μέρα με τό Γρηγοριανό πέφτη Κυριακή, με τό Ιουλιανό θά πέση Σάββατο) ότι από τό 1800 — 1899 ή διαφορά ήταν 12 ή μέρες (δηλαδή ή Κυριακή θά πέφτη Παρασκευή): ότι από τό 1700 — 1799 ή διαφορά ήταν 11 ή μέρες (ή Πέμπτη π. χ. θά πέφτει Δευτέρα) και τέλος ότι από τού 1600 — 1699 ή διαφορά ήταν 10 ήμ., ώστε ή Κυριακή θά πέφτη Τετάρτη, τό Σάββατο Τρίτη και καθεξής.»

Νομίζω πώς δεν χρειάζεται τίποτα άλλο. Μ' αυτά μπορείτε να εξέλεξετε τόν Πίνακα τού Ρουσάκη. Κι' άμα τόν βρήςτε άλάνθαστο, να τόν μεταχειρίσεσθε αντί τού άλλου που σ' ας είχα δώσει. Άς προσθέσω και τ' ας συγχαρητήριά μου στο αγαπητό Διαπλάσσοπολο για την ώραία του αυτή εργασία.

Ο ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ

Προσέχω στην Διάπλασι:

«Ο ΧΡΥΣΟΚΑΡΑΒΟΣ
ή ΤΟ ΚΡΥΠΤΟΓΡΑΦΗΜΑ ΤΟΥ ΘΗΣΑΥΡΟΥ»
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
τού Αμερικανού ΕΔΓΑΡ ΠΟΕ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

['Από την έκθεση του Γκζή]

Στέκει περιήφανο κι' ακίνητο με τὰ λευκά φτερά του ανοιγμένα και μ'έγκαρτερηση στον πόνο του κρατάει τὰ μάτια σφαλισμένα.

Τὴ ραγισμένη κρατεῖ λυρά του και τὶς χορδὲς ἀργὰ χτυπάει, καίτε χορδὴ κι' ἔχει τὸν πόνο της κι' ἡ λυρά ὁλόκληρη βογκάει.

Τοῦ πόνου παίζει τὰ μονότονα τραγούδια, τόσο λ'ἡπιμένα πού ἴσως νὰ ἦταν χαρούμενα σὲ ἄλλα χρόνια περασμένα.

Εἶθε νὰ ξαναζοῦσε ἡ ἐποχὴ πού ὅλοι οἱ πόνοι ἦταν κλεισμένοι μέσ' στὴς Πανδώρας τὸ κουτί κι' ἦταν οἱ κόσμοι εὐτυχισμένοι! *Νεράϊδα τοῦ Γαλοῦ*

ΑΦΟΥ ΜΕΓΑΛΩΣΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ

Οἱ μέρες περνοῦσαν και τὰ πουλιά ὅλο και μεγαλώνανε. Καὶ στὴν αὐτὴ νὰ μὴν ἦταν, ἀκούγες ἀπὸ τὰ χωράφια γύρω, τὸ κλου-κλου τῆς κλώσσας, πού μά- ζευε με σπογγὴ γύρω της τὰ μικρὰ πουλιά της, και τοὺς μάθαινε τὸν τρόπο νὰ ζοῦν. Ἄλλοτε πάλι τὰ ἔβαζε και τὰ ὀκτώ πού τῆς εἶχαν μείνει, κάτω ἀπ' τὶς φτερούγες της, και κακάριζε με καμύρι.

Ἄν τολμοῦσε κανεὶς νὰ τὴν πλησιάσῃ ἢ νὰ πειράξῃ τὰ πουλιά, ἀμέσως ἀγοῖνε, σήκωνε τὰ φτερά της ἐπάνω, κακάριζε ἀ- γρία, και τὸ ράμφος της ταμ- ποῦσε με δύναμη, εἰπετα ἔτρεχε συγχυσμένη νὰ μάζει τὰ μικρὰ της, πού εἶχαν σκορπιστεῖ τρο- μαγμένα...

Μὰ ἦρθε καιρὸς πού ἡ φύση με τὴ μυστικὴ φωνή της, τῆς εἶπε ὅτι τὰ πουλιά της μεγάλω- σαν πιά, και μποροῦν νὰ ζήσουν μόνα τους ὅπως ἐκείνη τὰ εἶχε μάθει.

Και νά, μιά μέρα τὰ μάζεψε ὅλα και τὰφρε κακαρίζοντας χαϊδευτικά, στὴν αὐτὴ τοῦ σπι- τοῦ πού προτοειδανε τὸ φῶς, τοὺς ἔκανε μιά βόλτα, γύρω-γύ- ρω, ὅπως πάντα, μὰ ξαφνικά, ἀλ- λάζοντας ἐντελὼς μορφή και ὕ- φος, ἀλλάζοντας τὴ φωνή της τὰφρες κεὶ κι' ἔφυγε τρέχοντας. Δὲν ἦταν πιά ἡ κλώσσα ἢ γεμά- τη φροντίδες, ἦταν μιά συνηθι- σμένη κοτούλα. Τὰ μικρὰ θέλη- σαν νὰ τὴν ἀκολουθήσουν κι' ἄς μὴν τὰ φώναζε πιά, ἀλλ' ἐκείνη τὰ κινήθησε και κάποιο τὸ τσί- μπησε με κακία.

Ἐτρεξε σὰ καὶ χωράφια κακα- ρίζοντας χαροπὰ, σὰ μιά νεαρή κοτούλα, με τὰ φτερά της ὁμορ- φα στρωμένα, κορδαμένη και περιήφανη. Πήγαινε ν' ἀπολαύ- σῃ τὶς χαρὲς τοῦ χωραφιτοῦ μα- ζὶ με τὰ τὰ τὰ πουλιά, πού τό- σον καιρὸ τὶς εἶχε στερηθεῖ με τὶς φροντίδες τῆς μητέρας. Ἄ-

ποξενωμένη ἐντελὼς ἀπὸ τὰ μι- κρὰ πού εἶχε ἀναστήσει, ἀφοῦ τελείωσε τὸν προορισμὸ τῆς μη- τέρας πετοῦσε και πάλι στὴ χα- ρὰ τῆς ζωῆς, ξένοιαστη ἐντελὼς, ἐλεύθερη και χαροπὴ.

Τὰ πουλιά δυὸ-τρεῖς μέρες πη- γαιναν ὅλα μαζί, φώναζαν ἀνή- συχα, ἦταν σὰν χαμένα, σὰν ξέ- να μέσα στὴν αὐτὴ, ὀρφανὰ κι' ἔρημα. Ἄλλ' ἔπειτα συνήθισαν. Χωρίστηκαν, και τὸ καθένα πη- ρε τὸ δρόμο του, πολεμώντας νὰ ζήσῃ ὅπως μποροῦσε.

Κόρη τῶν Ἀθηνῶν

ΤΟ ΦΛΑΟΥΤΟ

Δὲν ξέρω πὺ αὐθόρτο αἰ- σθημα μ' ἔσπρωξε ν' ἀνέβω ψη- λὰ στὴ σοφίτα, ὅπου βρίσκονται ὅλα τὰ ἀρρεϊστικά πράγματα.

Δὲν μ' ἀρέσει και πολὺ νὰ ξα- ναγυρῶ στὰ περασμένα: «Ὅλες οἱ θλιβερὲς θύμηςες ἔρχονται ἢ μὴ πῶς ἀπ' τὴν ἄλλη. Μὰ κι' εὐχάριστες νάναι, δὲν μὲν φέ- ρουν πάλι μιά νοσταλγία και μιά λύπη;

Καταγῆς οἰγμένα δυὸ κάδρα, ἓνα χαλὶ διπλωμένο, ἓνα ἐπιπλο παλιὸ κι' ἓνα σεντούκι.

Στὸν κάδρο μιά μαρμαίσα. Μὲ τί παρὰπονο ἡ καὶ μὲν χαμο- γελᾷ... Ἄλλη φορὰ, μέσα στὸ σαλόνι, κακογελοῦσε σ' ὅσους πη- γοῖναν κοντὰ νὰ τὴ θανατώσουν... Στὸ ἄλλο, ἓνα θλιβερό σούρουπο χινοπωριάντικο, φύλλα πεσμένα καταγῆς, οὐρανὸς βουρκομένος. Καὶ τὸ σαράκι, ρυθμικά, ἔχει ἀρ- χίσει τὸ μονότονο του σκοπὸ...

Μὲ μεγάλη προσπάθεια, ἀνοι- ξα τὸ σεντούκι, χωρὶς νὰ ξέρω γιατί.

Τὸ πρῶτο ἀντικείμενο πού ἀν- τίκρισα, ἦταν μιά κούκλα. Ἡ πρῶτη - πρῶτὴ κούκλα μου μοῦ χάρισαν! Πόσες φορὲς, σὰν ἡ- μουν μικροῦλα, ἐμπιστεύτηκα σ' αὐτὴν τὰ μυστικά μου: Τὶς λύ- πες μου, τὶς χαρὲς μου, τὶς ἀτα- ξίες μου!... Μιά μέρα - θυμᾶ- μαι - πῆρα τὸ φαλίδι κι' ἀνοίξα μέρους ἀπ' τὸ σωματάκι της, γιὰ νὰ ἰδῶ ἂν εἶχε καρδούλα. Μὲ τὴν πρῶτὴ φαλιδιὰ τὸ πτερο ἀρ- χισε νὰ πέφτῃ... Πρῶτὴ ἀπο- γοήτευση...

Τὸ βλέμμα μου πέρνει φωτα- κάτω μιά σακκούλα με φωτο- γραφίες. Φαίνεται νάναι πολὺ πα- λιές, γιατί οἱ ἀκρὲς εἶναι φαγώ- μένες. Πέρνει μὴ στὸ χέρι μου. «Ὁ Θεέ μου! Εἶναι Ἐκείνος!... Ἄπὸ πίσω διαβάζω: Ἰούλιος 1897. Ὁταν ἐπείστρεψα ἀπὸ τὴν Γερμανία. Ναί, φαντάζομαι. Θά ναι!» ὅταν πῆρες τὸ δίπλωμά σου, Πατέρα...

Γυρίζω μηχανικά τὶς φωτογρα- φίες, χωρὶς νὰ τὶς καλοκοιτάζω. Φτάνω στὴν τελευταία. Εἶναι τραβηγμένη στὴν Κοιμιά. Χαρι- τωμένη οἰκογένεια! Τότε ἦσαν ὅλοι σωστοί, τώρα λείπει Ἐκεῖ- νος...

Δάκρυα ἀνεβαίνουν στὰ μάτια μου. Μὲ πόνο πού μοιάζει με θυ- μὸ, κλείνω τὴ σακκούλα, τὴ ρί- χνω μέσα βιαστικά κι' ἐτοιμά- ζομαι νὰ φύγω.

Μὰ σέ τί χτύπησε ἡ σακκού- λα; Μὴν ἔκαμα καμιά ζη- μιά; Σκύβω μέσα. Τί νὰ ἰδῶ; Ἐνα φλάουτο!... Ὁ Θεέ μου! Εἶναι τὸ φλάουτο τοῦ πατέρα, πού τόσο τ' ἀγαποῦσε... Πό- σες φορὲς Ἐκείνος, λυπημένος ἢ χαροπὸς τῶπιονε στὰ χέρια του, γιὰ νὰ ἐκδηλώσῃ τὴ λύπη του ἢ τὴ χαρὰ του...

Τώρα ὅλα σιωπηλὰ κι' ἀμίλη- τα...

Χωρὶς νὰ αἰστανθῶ τί κάνω, πῆρα στὸ χέρι μου αὐτὸ τὸ κει- μῆλο. Τὸ πλησίασα στὰ χεῖλιά μου: Ἐνας ξερός, πένθιμος ἢ ἡ- ἡσος ἀντίχρησε, σὰν παρὰπονο, σὰν παραμύθιο...

Ἐκείσε βιαστικά τὸ σεντούκι, και σὰν νάκλεβα κάτι τί, κατέβη- κα βιαστικά τὶς σκάλες. Ἀνοίξα τὴν κάμαρή μου, κλειδωθῆκα μέ- σα. Ὑστερα τύλιξα τὸ φλάουτο σ' ἓνα χαρτί, και τὸ κλείδωσα σ' ἓνα συρτάρι τοῦ γραφείου μου, μαζὺ μ' ἄλλα πολυτίμητα θυμητικά. *Ἀμαρυλλίς*

ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

Εἶναι πρωί. Ἀποφάσισα νὰ κάμω ἓνα περὶπτό ὡς τὸ δά- σος νὰ ν' ἀναπνεύσω λίγο κα- θαρὸ ἀέρα... Πῆρα μαζί μου και τὸ σκυλί μου, τὸν ἀχωρί- στο φίλο μου.

Τὸ χάραγμα βάφει κόκκινο τὸν οὐρανὸν... Ἐνας ὄγκος χρυσάφι ἀνεβαίνει. Κ' ἡ φύση χρυσώνεται σ' ἀπειρή ἔκστασι.

Τί ὁμορφα ποῦναι σήμερα!... Ποτὲ δὲν ἦταν ὁ οὐρανὸς πὺ γαλάζιος, ποτὲ δὲν ἦταν τὸ δά- σος πὺ πράσινο. Ὅλα τὰ πράμ- ματα τὰ βλέπω στεφανωμένα με ἱριδες...

Τὸ δάσος ἡχεῖ σὰν πρωτάκου- σῃ γλυκεῖα μουσική. Τὰ πουλιά τραγουδοῦν ἀκούραστα, ἀκατά- ταυτα...

Τάκ, τάκ, τάκ... ὁ ἔξυλοκό- πος κτυπᾷ, σὰ νάναι ἡ καρδιά τοῦ δάσους... Ἀπὸ χαρὰ ξεφω- νίζει κι' ὁ σκύλος, πηδᾷ, τρέχει ἀκούρητος... Ὅλα εἶναι χαρὰ Θεοῦ... Ἡ ψυχὴ ἀναγαλλιάζει.

Βράδυ... Τὸ φεγγάρι περπα- τεῖ πίσω ἀπὸ τὰ φωτεινὰ σύν- νεφα... Ἐνα χλοὸ φῶς πέ- φτει πάνω μας και μὴ δίνει μιά παρὰξενὴ ἔκφραση... «Νέγκρο!» φωνάζει... Νάτος κοντὰ μου... Ἀρχισα νὰ φοβῶμαι μὰ δὲ θέλω και νὰ φύγω... Τὸ φῶς τοῦ δι- νει μιά ἀλλόκοτο ἔκφραση στὰ μάτια, πού με κάνει νὰ τρομά- ζω... εἶναι σὰ δυὸ σκοτεινὰ σπῆ- λαια, γεμάτα διαμάντια...

Τί ἡσυχία!... Ἡ νύκτα θορυ- βεῖ ἀπαλὰ... τίποτα δὲν κου- νιέται... Καμιά φωνὴ κανένα βήμα. Μπορεῖς νὰ τὴν ἀκούσῃς αὐτὴ τὴν σιωπὴ.

Ἡ ἡσυχία ἀφιγγιέται. Ὅλοι

οἱ μικροὶ θόρυβοι κρατιοῦ- κανένας δὲ θέλει νὰ κάμ- ἀρχὴ νὰ τὴν ταράξῃ.

Ὁ Νέγκρος μου κάθεται χα, σὰν κι' αὐτὸς νὰ σέβεται γύρω γαλήνη... Ξαφνικά δὲ νῶ ἓνα παλιὸ λησμονημένο γούδι... Ἡ φωνὴ μου κατε- ψύθηνος, ὄχι δυνατότερος ἀπὸ κελάρυσμα μῆς πηγῆς. *Ἰβάν*

Σ' ΕΝΑΝ ΠΥΡΓΟ (*)

Ἦταν ἓνα πρωινό παν- αἰθέριο. Ὁ ἥλιος μόλις ἔβγ- νωντας με τὴ βασιλικὰ πύ- φρα του τὸ κάθε τί πού ἀ- κρῦζε τὶς πρῶτες ἀκτίνες τοῦ ἡλίου.

Περγοῦσα κι' ἐγὼ ἀπ' τὸ γὰλο δρόμο και εἶδα, μεγα- λυγρε Πύργε, νὰ ὑψωνῆς οὐρανὸ τὰ τείχη σου τὰ ἔρει- μένα, πού εἶναι γεμάτα φω- λὰ σὲ παρὰκληση γιὰ τὸ λυ- τὸ σου. Ὁ αἰώνιος χρόνος γέρασσε, σὲ μαύρισε, χαθῆκαν ὠραία χρώματα σου, και στὴ σῆ τους, ἐτοιμόροποι σοβα- γειμάτοι ἀπὸ κόκκινους και ρο- ρισμένους λεκέδες. Ἐφάντο σὰν ὄνειρο λουσμένο στὶς χυ- ἀκτίνες τοῦ ἡλίου - ποῦχε θεῖ πιά πέρα ἀπ' τὴ θάλασσα και μ' ὅλο τὸ κατάντημά σ' ἔστησε παλάτι στὴν καρ- μου.

Τὶ χτυποκάρδια ἔκρυβες σὲ ξεθωριασμένους τοίχους σου, πόσο καυτερό λάδι ἢ μολύβι χύθηκε ἀπ' τὶς πολεμιστρες; Καὶ βέβαια πού στὸν καιρὸ Λιάπιδων θάκανες τὸ μέρος ὅθ' ἀχρησίμευσε κι' ἐσύ, ἔρει- μένε ἀρχοντα, γιὰ προπύργιο λευτεριάς μας.

Καὶ τώρα; τώρα μόλις στὴ- ζεις τὰ πόδια, θέμελά σου, δὲν σὲ συντροφεοῦν πιά πα- λὰς μας Ἐλευθέριος Ν. Ρου- σάκης γιὰ τὸ Ἰουλιανὸ Ἡμερολό- γιο, και σὰς καλεῖ μαζί του νὰ τὸν ἐξετάσεις. Ξεράτε τώρα πῶς θὰ κάμψετε τὸν Πύργα στὸ κατὰλλη- λὸ σχῆμα ὥστε νὰ προσαρμόζε- ται στὸν Πύργα τὸν Αἰώνιον πού πεσε στὸς κατόικους σου, σωριάζεσαι ὁλοένα σὲ τόσο βεβρὰ ἔρειπια...

Τίποτα δὲν μένει, δλα, σβύνουν... *Νάρκισσος*

(*) Ἐμπνευσμένο ἀπὸ κάποιον ἔρειπιο Πύργο, πού βρίσκεται στὴ Μεσση- νίαν.

ΣΤΟ ΓΕΡΜΑ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

Ἐνα Ἀπριλιάντικο πρωί, περισσότερη δροσιά κι' ἀπ' τὴν δροσιά τῆς νύχτας, ἀνοίξε τὰ λυκα φυλλαράκια του, χαμο- λώντας στὸν ἥλιο, πού τὸν ἔκα- λαμπερὸ και γιομάτο ζωὴ, και λει μὲ χαρὰ πανηγυρίζαμε γεγονός.

Κ' ὅλοι τ' ἀγαποῦσαμε τὸ κρὸ λουλούδι με τ' ἄλκυα φλ- λάρια, και μεγάλωνε μέρα τὴ μέρα κάτω ἀπ' τὶς χαῖδες τῆς ματιῆς μας.

Μὰ ἦταν γραφτὸ του νὰ θάνει.

Κι' ἓνα δελτί, πού ὁ ἥλιος

ταν στὸ γέγραμ, τὸ πὺ δρο- σάτο κι' ἀπ' τὴ δροσιά τῆς νύ- χτας λουλούδι με τ' ἄλκυα φυλ- λάρια, ἔγειρε τὸ κεφάλια του γιὰ πάντα.

Ποτὴ πιά δὲ μπόρεσε νὰ τὸ κρατήσῃ στὴ ζωὴ, οὔτε οἱ πονε- τὶς ματιῆς μας, οὔτε ὁ χοντρὸ δάκρυ, πού κύλησε ἀργὰ-ἀργὰ, σηματοδοτώντας αὐλακωτὰ τὴ διά- βα του.

Τὴν Μονάχη

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ μικρὸς Γιώργος βλέπει ἔ- να κόψω φάρι νὰ ἐπιπλέῃ, και λέει στὸν ἀδελφὸ του:

«Α, τὸ κακόμοιρο, πνίγηκε! *Μοκοκό*

Ἀπορία μαθητῶν σ' ἓνα μι- κρὸ κομῶ.

Μὰ πῶς ὁ δάσκαλός μας διαβάζει τόσο γρήγορα χωρὶς νὰ κάνει κανένα λάθος;

Ἀστεῖο πράγμα! Φορεῖ γυαλιά! Ἀς φοροῦσαμε κι' ἐ- μεῖς! *Μυρλόγυσση*

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 4 Μαρτίου 1929

Παρακαλοῦνται οἱ συν- δρομηταί μου, διὰ τὴν ἀνα- νεώνον ἐγκαίρως, χωρὶς νὰ με ὑποβάλλουν εἰς τὸν κό- πον και τὸ ἔξοδον νὰ τὸ ὑπερθυμίζω στὸν καθένα ἰδιαιτέρως.

Ὁ συνεργάτης μου ὁ Πρακτικὸς δίνει σήμερα τὸν Πίνακα τῶν Αἰώνων πού κατάρχει νὰ κάμῃ ὁ τίτλος μας Ἐλευθέριος Ν. Ρου- σάκης γιὰ τὸ Ἰουλιανὸ Ἡμερολό- γιο, και σὰς καλεῖ μαζί του νὰ τὸν ἐξετάσεις. Ξεράτε τώρα πῶς θὰ κάμψετε τὸν Πίνακα στὸ κατὰλλη- λὸ σχῆμα ὥστε νὰ προσαρμόζε- ται στὸν Πίνακα τὸν Αἰώνιον πού πεσε στὸς κατόικους σου, σωριάζεσαι ὁλοένα σὲ τόσο βεβρὰ ἔρειπια...

Τίποτα δὲν μένει, δλα, σβύνουν... *Νάρκισσος*

(*) Ἐμπνευσμένο ἀπὸ κάποιον ἔρειπιο Πύργο, πού βρίσκεται στὴ Μεσση- νίαν.

Τὸ γράμμα σου, *Κισσέ*, μ' εὐχα- ρίστησε πάρα πολὺ. Ναί, θὰ μὴ κάμῃς χάρη νὰ μὴ στέλνῃς τέτοιον «πρακτικὰ» ἢ «παχυντὰ» με τὶς εἰκόνες τους, καθὼς και γελοιογρα- φικὲς σεῖρες. Ἀπὸ τὶς βιογραφίες τῶν μεγάλων ἀνδρῶν προτιμῶ τὰ σχετικά με τὴν παιδικὴν τὴν ἡλι- κία. Ἐγὼ μὴ τέτοιον σεῖρα πρὸς δημοσίευσιν (κι' ἐδημοσίευσαν ἤδη τὴν παιδικὴν ἡλικία τοῦ Τιταίνου) στὸ ἐρχόμενο θὰ δημοσιεύσω ἓνα διήγημα ἀπὸ τὴν παιδικὴν ἡλικία τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ζωγράφου Ντύρερ.) Ὅστε ἂν ἔχεις και τίποτα τέτοιον, μπορεῖς νὰ μὴ τὸ στείλῃς.

Τὰ ὠραιότερα εἶναι ἡ Ἰοπα- νιόλα, τὸ Κουτορνίδι κι' ἡ Δι- κηγορένια. Δὲν εἶναι βέβαια ἀκόμα γιὰ δημοσίευσιν, φαίνεται ὅμως πῶς γρήγορα ἡ Κυρὰ-Φροσύνη θὰ ἐ- ξελιχθῇ σὲ... συνεργάτιδά μου σπουδαίον. ὅπως ἡ Ἀλάντια, ὅ- πως ὁ ἴδιος ὁ κ. Βώττης, πού ὅταν τοῦ δημοσίευσαν τὰ πρῶτα τὸ σκί- τσα, ἦταν παιδί με ναυτικά.

Πολὺ γουστάρησα, Ἐλένη, τὴν παρρησιώσῃ σου με τὰ χιόνια, και πολὺ με συγκίνησε ἡ ἐπιμονή σου νὰ μὴ γράφῃς, ἐνὸς ὁ γυατρός, ἐξ- αἰτίας τοῦ χτυπημένου ματιοῦ, σοῦ εἶχε ἀπαγορεύσει τὸ γράψιμο. Εἶχα- μὰ μὴν εἶχε αὐτὸ καμιά δυσά- ρεστη συνέπεια και τὸ ματάκι νὰ εἶ- ναι τώρα ἐντελὼς καλὰ. Ὁ, ναί, ἔνα κορίτσι 18 ἐτῶν, με ἀρκετὸ λογι- κό», μπορεῖ ἐξαιρετὰ νὰ διαβάξῃ και τὴ «Νέα Ἑστία». Δὲν εἶναι, βλέπεις, κανὲν ἀπὸ τὰ ἐλαφρὰ ἐ- κείνα περιοδικὰ, πού βλέπουν και τοὺς μεγάλους. Εἶναι σοβαρὸ πε- ριοδικὸ, πού τέρπει και ὠφελεῖ ὅ- σους μποροῦν νὰ τὸ ἐνοήσουν, ὅσο νέοι κι' ἂν εἶναι. Ὅστε μπορεῖς νὰ ἐγγράψῃς τὴ φίλη σου.

Δὲν πειράζει, *Μαίμου τοῦ Κο- λέττη*, πού εἶσαι ἀγόρι κι' ἔχεις θηλυκὸ ψευδώνυμο. Ἄλλωστε ὁ- πάρχουν κι' ἀρσενικὲς μαίμουδες. Ἐξυπνὴ ἡ Μαγική Εἰκόνα σου, ἀλ- λά ὄχι τόσο καλὰ σχεδιασμένη. Ὁ- σο γιὰ τὴν ἄλλη σου ἀπορία, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πῶς ὁ σημερι- νὸς ἄνθρωπος ἔγινε με τὴν ἐξέλιξη ἀπὸ τὸν πρωτόγονο. Ἀλλὰ κι' αὐ- τὸς ἄνθρωπος ἦταν. Εἶχε δηλαδὴ ὅλες ἐκεῖνες τὶς ιδιότητες, πού ἐ- χωρίστων τὸν ἄνθρωπο γενικά ἀπὸ τὰ ζῷα ζῶα. Ὁ πιθικάνθρωπος πού παραδέχονται μερικὸι, και πού δὲν ἦταν τάχα οὔτε καθυστερὸ ζῶο οὔτε καθυστερὸ ἄνθρωπος, εἶναι ἀπλὴ ὑπόθεση ἀναπόδεκτη. Ὁ πρωτόγο- νος ὅμως ἄνθρωπος εἶναι πραγμα- τικός. Τὸν βλέπουμε και σήμερα στὸν ἀγρίανθρωπο. Τὶ διαφορά ἀπὸ αὐτὸν ὡς τὸν ἀνώτερο Εὐρωπαῖο! Ἀλλὰ κι' ὁ ἀγρίανθρωπος εἶναι ἄν- θρωπος. Κι' εἶχε τὸ κυριώτερον γνῶ- ρισμα: τὸ λόγο, τὴν ὁμιλία.

Ἀπὸ γράμμα τῆς Ἀφροδίτης τῆς Πάφου, μαθαίνω τὸν θάνατο τῆς ἀγαπητῆς μου *Λιγίας Ε. Θε- μοτοῦ*, πού εἶχε τὸ ψευδώνυμο *Καλαμιά*. Μὲ λύπησε πάρα πολὺ αὐτὴ ἡ εἰδήση. Κι' ὅλα βέβαια τὰ διαπλάσσοιλα θὰ λυπηθοῦν γιὰ τὴν ἀπώλεια μῆς τόσο καλῆς κι' ἀρσενικῆς Διαπλάσσοιλας, πού και στὴν ἀρρώστια της ἀκόμα δὲν εἶχε πάψει νὰ με θυμᾶται, νὰ μὴ γράφῃ και νὰ ἐσπαθώγῃ.

Τὸ γράμμα σου, *Κισσέ*, μ' εὐχα- ρίστησε πάρα πολὺ. Ναί, θὰ μὴ κάμῃς χάρη νὰ μὴ στέλνῃς τέτοιον «πρακτικὰ» ἢ «παχυντὰ» με τὶς εἰκόνες τους, καθὼς και γελοιογρα- φικὲς σεῖρες. Ἀπὸ τὶς βιογραφίες τῶν μεγάλων ἀνδρῶν προτιμῶ τὰ σχετικά με τὴν παιδικὴν τὴν ἡλι- κία. Ἐγὼ μὴ τέτοιον σεῖρα πρὸς δημοσίευσιν (κι' ἐδημοσίευσαν ἤδη τὴν παιδικὴν ἡλικία τοῦ Τιταίνου) στὸ ἐρχόμενο θὰ δημοσιεύσω ἓνα διήγημα ἀπὸ τὴν παιδικὴν ἡλικία τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ζωγράφου Ντύρερ.) Ὅστε ἂν ἔχεις και τίποτα τέτοιον, μπορεῖς νὰ μὴ τὸ στείλῃς.

Γιὰ τὸ μικρὸ Ἀναστασάκη ἔστει- λαν ἀκόμη: 30 δραχμὲς οἱ Διαπλά- σσοῦλες τοῦ Παρθεναγωγείου Χίλλ, ὁρ. 25 ἢ ἡ Τζίνα κι' ἡ ἀδελφὴ της, και 30 δραχμὲς ἀνώνυμο διαπλάσ- σοῦλο ἀπὸ τὴν Κέρκυρα. Ἐτοῖ ἀγο- ράσθηκε τὸ τεμπουράκι τοῦ μικροῦ, και περισσεῖαν και λίγα χρήματα γιὰ κανένα παιχνίδι. Τί καλὰ!

Ἄν γινόνταν στατιστικὴ τῆς Ἀλ- ληγογραφίας, ὁ φίλος μου *Νάρ- κισσος* θὰ εἶχε τὸ ρεκόρ, γιατί, καθὼς μὴ γράφει ὁ ἴδιος, τὸ ψευ- δωνύμὸ του φηγοῦνται στὴν Ἀλ- ληγογραφία ὅλων τῶν φετεινῶν φυλ- λαδίων ἀνεξαιρέτως. Στὸ σημερινὸ γράμμα παραπονιέται γιὰ τὴ Μ. Ἀγγελία πού δημοσίευσεν ἓνας φίλος μας εἰς βάρος του: «*Νάρ- κισσε*, τὸ ἔχεις ἢ μαμμάκα σου πῶς εἶσαι ἐξυπνος;» Ἀκαχο πεί- ραγμα, ναί, αὐτὸ τὸ παραδέχεται! Ἀλλὰ δὲν τοῦ βρίσκει κανένα γού- στο. Καὶ θὰ ἤθελε νὰ εἶμαι πὺ αὐστηρὴ στὴν ἐγκρίσιν τῶν Μ. Ἀγ- γελίων. — Ἰσως δὲν ἔχει ἀδικο. Ἀλ- λά μὴν. Ἄγγελιες «με γούστο» εἶναι τόσο σπάνιες, ὥστε ἂν ἤθελα νὰ ἐγκρίνω μόνο αὐτὰς, θάπέρριπτα τὰ 90 ἐκατοστὰ τῶν ἄλλων, πρῶτ- τα γιὰ πολλοὺς λόγους ἀνεφάρμο- στο. Ἐτοῖ ἡ λογοκρισία μου, κατ' ἀνάγκη, περιορίζεται στὴ στοιχειώ- δη εὐπρέπειαν.

Καστανὴ και Μελαχροινὴ Νε- ραῖδα, κάποιο γράμμα σας, πού μὴ γράφατε μαζί! στὶς 9 Ἰανουα- ρίου, δὲν ξέρω πῶς, — ἴσως ἐπειδὴ εἶχε ἀπὸ πάνω σὰν τίτλο «Ὁ και- νουργός χρόνος πὺ εὐτυχισμένος», — τὸ πῆρα γιὰ κομμάτι Συνεργα- σίας και τὸ φύλαξα μαζί με τὰλλα. Ἀλλὰ σήμερα πού ἦρθε ἡ σεῖρα τὸν νὰ τὸ διαβάσω, εἶδα με πολλὴ μου ἐκπλήξη πῶς εἶναι γράμμα και πῶς ἔχει μάλιστα και μερικὲς πα- ραγγελίες. Ἐτοῖ ἐξηγεῖται πῶς δὲν εἶ- πάντησα καθόλου. Τώρα εἶναι ἀρ- γά, ἔ; ;

Τὸ γράμμα σου, *Ἐλῆ*, εὐχαρί-

σμούς, από τὸ Δημοτικὸ ὡς τὸ Πα-
νεπιστήμιο, τὰ Διαπλασάουλα ἐρ-
χονται πρῶτα.) Σπύρον (εὐχαρι-
στῶ πολὺ) Χιόνι (πόσο λυποῦμαι
πὺ οὐτε σήμερον δὲν ἔχω τόπο γιὰ
τώρα σου γράμμα! ὥστόσο τὸ
φιλάξω, μαζὶ μετὰ τρία ἄλλα, μὴ-
πως μπορέσω νὰ βάλω σὺν ἐρχόμε-
νο καμμιὰ περιπόκη.) Ἀταλάντην
(δὲν ἀκούσα τίποτα τέτοιο καὶ δὲν
πιστεύω νὰ εἶναι σοβαρὸ) σὺ εἶπε
κανέναν ἢ τὸ διάβασες πουθενά;) **Ι. Α. Νικολόπουλον** (μπορεῖς βέ-
βαια γιὰ χαρτὶ λύσεων στείλε 3
δρα.) Ἀλκην **Ι. Καλλονά** (πολὺ
εὐχαριστήθηκεν πὺ μου ἔγραψες
κι' ἐπιθυμῶ νὰ μοῦ γράψης συχνά.)
Δυσόχαρτον (τιμᾶται δρ. 9.) **Χα-
μίνι τῶν Παρισίων** (Ἀσκήσεις δὲν
εἶναι τώρα δεκτές· φαίνεται ὅτι δὲν
παρακολουθεῖς καλᾶ τὴν Ἀλληγογρα-
φίαν.) Ἰδανισμόν (εὐχαριστῶ) μόνο
τοῦ 29 μένει τώρα.) **Ι. Θ. Μ.** (ἀν-
τί τῆς Ἀγγελίας ἐστὶν 24 τετρά-
δια.) **Ν. Α. Δάναν** (δεκάδραχμον
ἔλαβα, ψευδώνυμα δὲν) **Σβούραν**
(ἔλαβα, εὐχαριστῶ) αὐτὸ σοῦ ἐνέ-
κριναν.) **Κων. Παπαχρυσάνθου** (ναί,
θὰ τὸ ἀντικαταστήσῃ ἓνα θαυμά-
σιο: δ «Χρυσοκάρβος» τοῦ Ἐδγάρ
Πόε.) **Δραμαίαν, Βαλέντιαν, Φοι-
τητήν, Νησιωταποῦλαν** κτλ. κτλ.
**Ραοπουρίν, Ἀστέρα τοῦ Πόν-
του, Πρόκριν, Σίσυφον** (ἐστὶν 24).
Εἰς ὅσας ἐπιστολάς ἔλαβα μετὰ
τὴν 3 Μαρτίου, θάπαντήσω σὺ
ἐρχόμενα.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ
ΣΥΝΕΧΕΙΑ 243ου Δ' αγωνισμοῦ. Τοῦ
φυλλαδίου τοῦτο αὐτὸ λύσεις εἶναι δεκταὶ
μέχρι τῆς 9 Μαΐου.

204. Δεξιόγραφος
Τὸ πρῶτο μου μιά πρόθεσι δι-
[σύλλαβη,
Ἡ γνώση τᾶλλο μου... ἀσυναι-
[ρετη,
Κι' ἓνας ἀρχαῖος ἔφηρος τὸ σὺ-
[νολο,
Πὺ φημιζόταν γιὰ ὁμορφιά ἐ-
[ξαίρετη.
Νέμεσις

205. Συλλαβόγραφος
Ἀρθρο, μόριο, μετοχή.
Καὶ τὰ τρία στὴ γραμμῇ.
Σχηματίζουν ἑακουσμένη.
Θάλασσα νησοσπαρμένη.
Ἀντιγόνη

206. Στοιχειόγραφος
Νησί, βροῖσκομαι σὺ Αἰγαίῳ,
Μὰ ἓνα γράμμι' ἂν μοῦ κολλή-
Νησί ἄλλο θάπαντήσης [σης,
Πιὸ μεγάλο καὶ πιὸ ὄρατο.
Ἀκούριστε Ρολοῖ

207. Ἀναγραμματισμός
Ὁ γεωγράφος θὰ βοήθῃ δουλειά
Σὲ μένα ὅση ἐπιθυμῇ.
Μ' ἂν τοῦ ἀρέσῃ ἡ τεμελιά
Καὶ προτιμᾷ νὰ μὴ δουλέψῃ.
Τὰ γράμματά μου μιά στιγμὴ
Μονάχ' ἀρετὴ νάνακατέψῃ.
Ἐλευθέριος Ν. Ρουσάκης

208. Πυράμις
+ = Σύμφωνον.
* + * = Μέλος.
* * + * = Κράτος Εὐρώπ.
* * * + * = Ποταμός Γαλλ.
* * * * + * = Ἀφροδίτη τῆς Μήλου

209. Κρυπτογράφιον
1 2 3 4 5 6 7 2 8 = Πιηνόν
2 3 3 6 = Ἐνα μέλος του.
3 2 5 2 8 = Νήσος.

4 6 7 2 8 = Ὁρυκτόν.
5 2 3 4 = Ἀρχ. ὄπλον.
6 4 7 2 8 = Μοῦσα. ὄργανον.
7 4 1 2 8 = Ἀγριον ζῶον.
8 4 3 2 8 = Νήσος.
Μικρούλα Τραλαλά

210. Διπλὸ Κεφάλι
ἔως, ὅς, ἄμα, ὄνος. λύσεις, ὅ-
σος, ὥρα, οὗς, Πίος.
Εἰς τὰς λέξεις αὐτὰς νὰ προ-
στεθῇ ὡς κεφαλὴ ἀπὸ ἐν γράμ-
μα, ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἄλλα
τόσαι λέξεις, τῶν ὁποίων τ' ἀρ-
χικὰ ν' ἀποτελοῦν ἀρχαῖον γνω-
μικόν.

Ἀγνωστη
211. Ἀκροστιχὶς ἐξ Ἀντιθέτων
Νὰ εὐρεθοῦν ἀντίθετα τῶν κ-
τωθι λέξεων τοιαῦτα, ὥστε τὰρ-
χικὰ τῶν ν' ἀποτελοῦν ποταμὸν
τῆς Εὐρώπης:
ἄγονος, ἔδιος, ἀδυναμία, φρον-
τίζω, στερεόν. ὕγεινός, κατα-
βιβάζω, ὁμιλῶ.

Κυκλαμιά
212. Ἑλλισποσύμφωνον
οοιο - οοιω - αει - εαι
Κόκκινος Διάβολος
213. Γρίφος

κα	κα				
κα	κα				
κα	κα	ιν	ι		
κα	κα			α	
κα	κα	ολ	ι		
κα	κα				
κα	κα				

Στεναγμός τοῦ Πόνου

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς
214. Métagramme
Un pronom très usé
Change sa tête par hasard
Et une plante jadis sacrée
Se presente sans retard.
Μικρομέγαλη
215-216. Calembours
1.—Quelle note est de terre?
2.—Quel poëte a mille voix?
Μιμεζα

ΑΥΣΕΙΣ
τῶν Πνευμ. Ἀσκήσ. τοῦ φύλ. 51
761. Σαμάρεα (σαμάρι, α.) —
762. Θράκη-ράκη. — 763. Σίνης-
Σίνας. — 764. Σαοὺλ - αὐλός.
765. ΠΥΡ 766. ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ
ΥΔΩΡ (ἔρκος, ὄρκος,
ΡΩΜΟΣ κρύος, Ρόκκος,
ΡΟΔΗ ἱερός, τρίτος,
ΣΗΜ Σείριος.) —
767. Πολὺς λαός, ὀλίγοι ἄνθρω-
ποι. — 768. Ἐνα ἕκαστον ἐν δεῖ
ἐπιτηδεύειν. (ἐν α εζ, ἄς τον, ἐν
δι ἐπὶ τιδ, εὐ ἦν.) — 769. L'oiseau.
— 770. Tel père, iel fils.

ΟΙ ΑΛΛΑΞΑΣΟΝΤΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΝ
συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται νὰ
δηλώνουν ἀμέσως τὴν νέαν των
διεῦθυνσιν εἰς τὸ γραφεῖον μας
ἀποστέλλοντες καὶ δραχμ. 5 διὰ
τὴν ἐκτύπωσιν τῆς νέας ταινίας.
Ἄλλως δὲν ἐνδυνάμειν διὰ τὴν
ἀπώλειαν τῶν συλλαδίων των.

Μὴ λησμονεῖτε πὺς κάθε πα-
ραγγελία σας, γιὰ νὰ ἐκτελεσθῇ
ἀμέσως, πρέπει νὰ συνοδεύεται
καὶ μετὰ μὴ τυπωμένη ταινία, ἀπ'-
αὐτῆς πὺ σὰς στέλλομεν τὸ φύλ-
λο κάθε ἐβδομάδα.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

ΚΟ' - 237/
Ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικά, κάρτες, καὶ
ἄλληλογραφῶ μετὰ ὅλους-ες. Δ/σις: Ι.Κ.
p. r. Κηφισιά.
Ὁ ὑποδουθεντὴς τῆς ΜΥΣΤΙΚΗΣ Α-
ΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ:
ΤΟΜ ΝΤΕΚΤΙΒ

ΚΟ' - 238/
Πριγκίπισσα τῆς Ὁμίχλης, Ὑβὲνη,
Βασίλισσα τοῦ Δάσους, Τυράν.
Ἀνδία, Μαγεμένο Βασιλοπούλο, ἄλ-
ληλογραφεῖτε: Ἐάν ναι, γράψτε πρῶτον:
Ι.Κ. p. r. Κηφισιά. **ΤΟΜ ΝΤΕΚΤΙΒ**

ΚΟ' - 239/
Γαλάτεια, Ὑβὲνη, Βασίλισσα τοῦ
Δάσους, Τυράν, Πούλια, Μαγε-
μένο Βασιλοπούλο, μεγάλη χαρὰ θὰ ἔ-
νοιωθα μετὰ τὴν ἄλληλογραφίαν σας. Γράφε-
τε: Α. Γραϊκαν, p. r. Κηφισιά, διὰ Μαί-
ρην Παπαδημητρίου. — **Λίλιαν Χάρβεϊ**

ΚΟ' - 240
Διαπλασάουλα-ες φοδεθῆτε τὴν Μυστι-
κὴν Ἀστυνομίαν Διαπλάσεως καὶ
τοὺς πράκτοράς της. Κινδυνεύετε.
Λίλιαν Χάρβεϊ

ΚΟ' - 241/
Πανζοφλισμέ, Σίγουρα θὰ βρῆς τὸ
μυλὰ σου ἀπ' τὴ «Βολιώτικη Τρελο-
πρῆα» (Νόμος περὶ Πνευματικῆς ἰδιοκτη-
σίας). Μὴς Ἑλλάς (Hellas) Ζευρο-
μανδῶα, εἶπατε τίποτα:
Πεισμάταρα: Γαυγίσεις ἀλήθεια μετὰ
πείσμα· ἔχε χάρις στὴ διαπλαστικὴ αὐσλία.
ΤΡΕΛΟ ΦΟΙΤΗΤΑΚΙ
(Στὸ Δημοφύτισμα)

ΚΟ' - 242/
ΟΙ ΧΩΡΙΣ ΤΙΤΛΟ

Βρὲ παιδιά, γιὰ νὰ δοῦμε τί γίνοσαστε;
— «Ε! Βολιώτικη Τρελοπρῆα, Ἀ-
θλοῖοι, Μακεδονικὴ Δυναστεία, τόπος
δὰ ἦταν ὅλος ὁ προορισμός σας, ἡ δράση
σας; Τώρα πὺ φανήκαμε μετὰ περιπέσας
στὴν ἀνάγκη. Ἐξαφάνισθηκατε τελείως.
Τί κρίμα!!! Αὐτοῦμεθα θὰ τὴν ἀλήθεια
τόσο πολὺ!!! Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ σὰς, ὁ-
λύμηνι Θεοί. Δὲν ντρεπόμαστε λιγάνι:
τί εἶν' αὐτὰ; — Ἐοὺ δὰ, Μικρὲ Καλλι-
τέχνῃ, φαίνεται πὺ εἶσαι πολὺ πιταριόκος
ἀφοῦ δὲν καταλαβαίνεις. Ἡ Ἡφαίστος
τί λέει γιὰ κεῖνο; «Κῶμα, τί θέλεις ἀπὸ με-
καί τί με φοβερίζεις;» Ἐφαρμόζεται καὶ
οὐ σένα αὐτό. Βράχε; Ἐ! τί λές;
— Πληγωμένη Καρδιά, Ζιζάνιον, περιμει-
νате μὴ ἐκπληξῇ σὰς ἐπιφυλάσσομε. —
Γιὰ δ, τί θέλετε, ὅπως ξέρετε, στὴ Δ/ση:
(ΚΟ' - 210).

ΚΟ' - 243/
Τὴ Γαλάτεια μου εὐχαριστῶ θεομὰ γιὰ
τὴς εὐχές τῆς.
Ὑβὲνη

ΚΟ' - 244/
Ἀγαπημένη μου Κούκλα τοῦ Χωριοῦ,
εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια, καὶ δὲν
μοῦ ταιριάζουν.
Ὑβὲνη

ΚΟ' - 245/
Διαπλασάουλα-ες, ἡ νῆα μου Δ/σις εἶ-
ναι: Σαλῶμην Δερμῆτη (διὰ τὴν Ἀ-
κακίαν, Νεάπολιν Βοιωτῶν).
Περιμένω.
Ἀκακία

ΚΟ' - 246/
Ἀνυμπί, δέχομαι. Τρομερὲ Ἐξερ-
υντὰ, ἄλληλογραφεῖτε: Δ/σις: (ΚΟ'
— 119). Ὑποψήσιος Δημοφύτισματος:
ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΚΟ' - 247/
Ραμουντίζκο, κ' ἐγὼ λοιπὸν γράφω εἰς
τὴν Δ/σιν: (ΚΟ' - 222). Δ' Ὑψος Νεο-
λαία, Ὑποπούλα, σὰς ξέρω, ἄλληλο-
γραφεῖτε: **ΜΙΚΡΟΣ ΚΑΛΛΙΤΕΚΝΗΣ**

ΚΟ' - 248/
Βασίλισσα τοῦ Δάσους — Ἀκοντίδου,
Πεταχτούλα — Πανουτσόπουλου. Μα-
γιολούλινος — Παναννίδης. Σὰς ζῆρε; —
ΜΙΚΡΗ ΣΟΥΔΑΝΕΖΑ

ΚΟ' - 249/
ΠΟΡΤΡΑΙΤΟ, Μιτσουκό: Γλυκὰ πα-
τάκια, καστανοζάχα, σιρόπι καλλία,
πρόσωπο κομικτικόν. Καρδιά χρυσή, εἶναι
τὸ πὺ ἀξιαγάπητο κορίτσι. Μιλεῖ γαλλικά
καὶ εἶναι Διαπλασπανής.
ΜΙΚΡΗ ΣΟΥΔΑΝΕΖΑ

ΚΟ' - 250/
Ἐχαριστῶ θερμὰ ὅλους μοῦστεῖαν Μ.
Μυστικὰ τοὺς ἀπάντησα. Οἱ πὺ τε-
λευταῖοι ἀπ' περιμένουν λιγάνι, γιὰ τὴ
τελείωσαν τὰ τετραδία μου. Τρελλὸ
Φοιτητάκι, ἀνταλλάσσομε καὶ... Ἰ. Λατι-
νιστὶ: Hoc afferet mihi magnum gau-
dium.
Μικρομέγαλη

ΚΟ' - 251/
Ἑλπᾶ, νέα σου διεύθυνση ἔχασα·
γράφε μου.
ΚΟ' - 252/
Πρωτοπαίνοντας σὺν Διαπλάσε-
χαίρετὸ ὅλους-ες, ἰδιαίτερως
ναίαν Σπάρτην.

ΚΟ' - 253/
Ἐισερχομένη σὺν σαλονάκι τῆς
πλάσεως χαίρετὸς τὸν Διαπλάσε-
Μιτσουκό, Σκερτσόζα, Γλυκομή,
Πορφυρογεννητὴ. Ἀνταλλάσσομε
τετραδία: Στείλτε: Ἀριστείδην
κρῆν, Ἐλασιδῶν 24, Ἀθῆναι, διὰ:
Ραμ

ΚΟ' - 254/
Πρωτοπαίνοντας σὺν Διαπλάσε-
χαίρετὸ ὅλους-ες. Ἀνταλλάσσω
στακὰ καὶ ἄλληλογραφῶ μετὰ ὅλους-
ες. Δέσποιναν Τηλεμάχου (διὰ Δραμ-
Ἰπποκράτους 275, Δράμαν). **Δραμ**

ΚΟ' - 255/
Μ' ἓνα φιλικὸ χαιρετισμὸν μπαίνω
Διαπλασκόκομο. Θέλοντας νὰ
γλυκεῖα ἀνάμνησις αὐτῆς τῆς
ταλλάσεως τετραδία καὶ ἄλληλογρ-
στεῖτε: Ἀνναν Σπυρίδου (διὰ Σισ-
Ἰπποκράτους 275, Δράμαν). **Σισ**

ΚΟ' - 256/
Νισσέτα, Πανταχού Παρών, Γ.
Δεσμὲ, Ἀσπασία Κευντεῦρη
πιστεύω νὰ μοῦ ἀρνηθῇτε ἓνα σας
διάν. Περιμένω ἐξάπαντος. Δ/σις:
Ματαράγκαν, Ἀργοστόλιον.

ΚΟ' - 257/
Ισπανιόλα, περιμένω. Ἐλαβα (28 Φ)
Ἀγγελος Ἐλπί

ΚΟ' - 258/
Φοιτητικὸς Σιλουέτες, ἀπ' τὸ
ν τῆς «Διαπλάσεως»:
Ἡδύλη: Μαλλία κομμένη ἐξάντ.
Μάτια καστανόμαρα. Ἰκαλῆτες ἀδελ-
Σίνολον: «Ἀντρας, καλὲ, ἡ Γυναι-
(ἐστὶν ἀσυνέχεια) Μοσχά

ΚΟ' - 259/
Νο. (ΚΟ' - 206), because
Κ. α. τ. η. ρ. τ. σ. ο. γ. λ. ο. υ.
Counoulos is not Tigran. Χά!!!
ΚΑΤΗΡ-ΜΠΕΗ - ΧΑΣΑΝ.
(Βεβαίω Διπλάσεως) **ΠΙ**

ΚΟ' - 260/
Σπῶ Μ. Μυστικά. Ροδανθῆ, Νερ-
κλ. Στείλτε πρῶτον. Δ/σις:
Βολτέρρα, Ζάκυνθος.

ΚΟ' - 261/
Σπύρον: Ποία ἡ Δ/σις σου;
ΚΟ' - 262/
Οσοὶ ἐστὶν τετραδία τοὺς
σῶ. Ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ περιμ-
Ἀλανάκι, γιὰ δὲν γράφετε;: **ΠΙ**
το, ποία διεύθυνσις: **Ζιζα**

ΚΟ' - 263/
Ἀκρῶνα τὴν (ΚΟ' - 171) ἀγγελί-
ἀντὶ ἀγράφους ἠθοποιούς ζητᾷ
μένους. Νὰ περιμένω;: **Ζιζα**

ΚΟ' - 264/
Κόρη τῶν Ἀθηνῶν. Σαρδανά-
Κάρμεν Σύλλα, Αὔρα τοῦ
νου, Φιλόσοφ. Φῶτο Λαμψή,
γελε Ἑλπίδα, Μιράντα, Ἡδύλη
ἡ μου χαρὰ ἓνα τετραδία σας, με-
τα μετὰ μὴ σκεφῇ Πιπίνα Ζαντέ, **ΠΙ**

ΚΟ' - 265/
ΚΟ' - 266/

ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς **Α' Περιόδου** (1879 -
ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τοῖς
ὕπαρχουν ἀκόμη μόνον οἱ
πέντε: 7ος, 12ος, 14ος, 18ος,
19ος. Ἐκαστος τόμος δρχ.
ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστέλλεται
δρχ. 28,50 διὰ τὸ Ἐσωτερικόν
καὶ δρχ. 35 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς **Β' Περιόδου** (1894 -
ὕπαρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες
μοι, 35 ἐν ὅλῳ. Ἐκαστος
ἀρραφός δρχ. 80 καὶ ραμ-
δρχ. 85. Ταχυδρομικὰ τέλη
στὺν τῆμα προσθετέα εἰς
ἀνὰ τιμὰς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικόν
δρχ. 5 ὁ ἀρραφός καὶ δρχ.
ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξ-
ερικόν δρχ. 23 εἰτε ἀρραφός
τε ραμμένος.